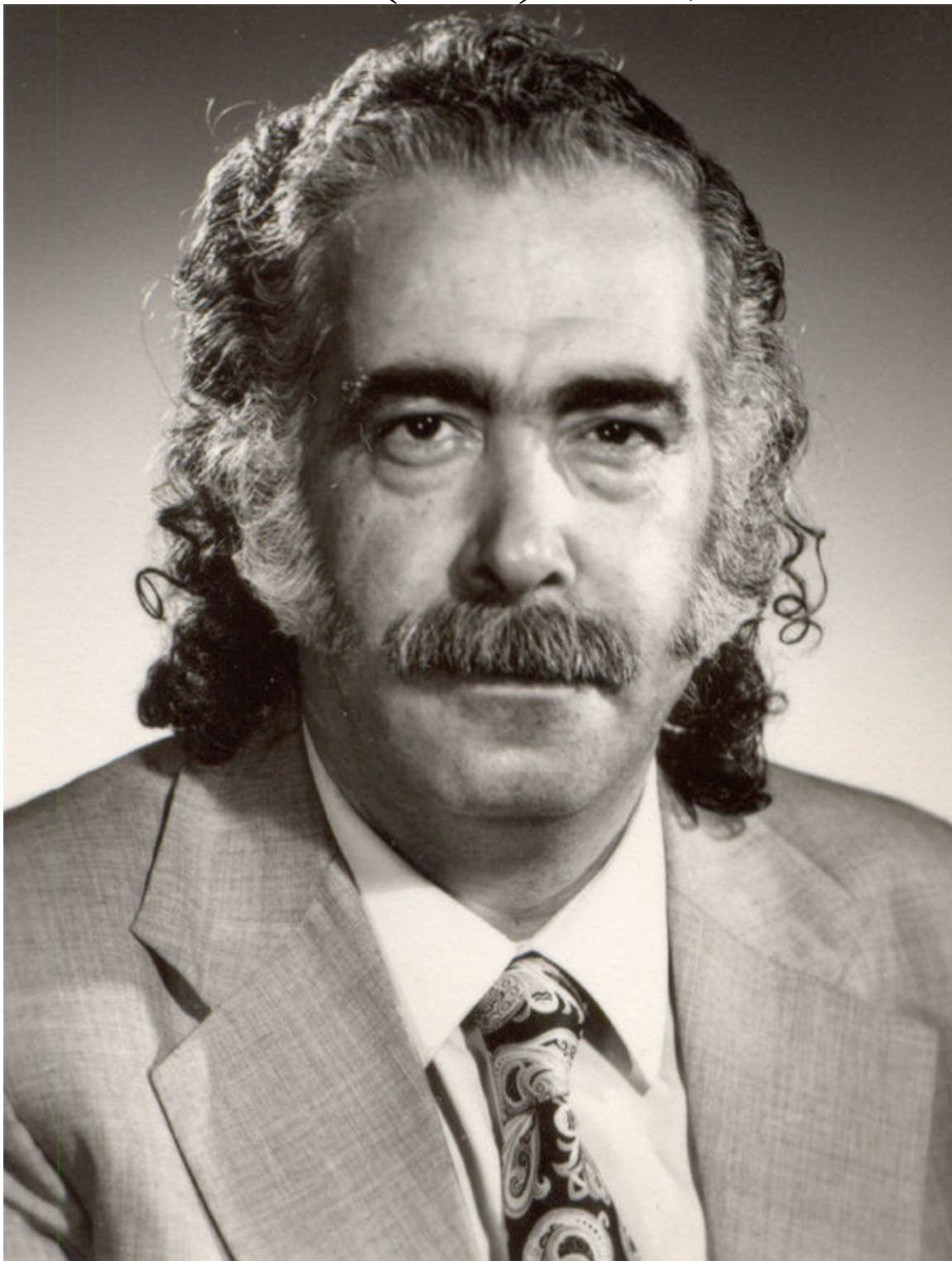

بولود قاراچورلو (سهند)

توپلادیغیمیز شعرلری

سهند

بولوت قاراچورلو 1305 ده مراغا شهرينده آنادان اولدو. دوغوم گونونده ياغيشين ياغماسي باعث اولدي اتاسي اونون آديني ((بولوت)) قويسون، اما پهلوي رژيمينين ثبت احوال اداره سي بو آدي "نامانوس!" بيليب و اونون شناسنامه سين "بهلود" آديله وئرديلر.

بولوت قاراچورلو پهلوي رژيمينين بوغونتوسوندا ((سازيمين سوزو)) آديندا شعر كتاب ايله ايراندا ياساق اولموش تورك ديلينين گوجونو بيرداها اثبات انديب و آذربايجان ميللتينه چيراغ كييمي يول گوسترن اولدو.

سهندين شعرلرينده انسانليق و بيرليك دالغالانير، اونون شعرلري وطن عشقي، آزادليق، ميللي حقلر، سئوگي و ... ني ترنم اندير.

سهند آناديلينه و آذربايجانلي اولماقينا گوه نيردي و بو دوشونجه دن اوتور پهلوي دورونده خوش بيرگون گورمه دي و دائما مامورلارين طرفيندن اذيت اولوب و نظر آلتيندا ساخلانيردي، اما اونون اينامي و اوز وطنينه اولان عشقي بو فشارلارا استون گليب و اولاري مايوس انديردي.

سهند 1346نجي ايلين بهمن آيندا شهر ياري گورمه ك اوچون تهرانا گئدير آما شهر ياري كي بو ايللر دونيادان ال اوزوب و اوز ائويندن انشيكه چيخميردي سهندي گورمك ايستمير دي. آما شهر ياري گورمك شوقي سهندي مجبور اندير اوز آنا ديلينده بير شعر يازيب شهر يارا گوندرسين، و بو مكتوب "سهنديه" اثرينين يارناماسينا باعث اولور.

بو آزاديغا حسرت قالان دويغولو و دويوشجول شاعير 1358 نجی ايلين فروردين آيينين 21نده دونيادان گئدير و اونون وطن عشقينه دويونن اوره گي دويونمه كدن داينير و بوتون حق سئون انسانلاري ماتمه بورويور. اونون روحو شاد و يولو دواملي اولسون.

قارداشليق، يولداشليق ، ادبي باريش

من دئميرم اوستون نژاددانام من
دئميرم ائللريم ائللردن باشدير

منيم مسلکيمده ، منيم يولومدا
ملت لر هاميسي دوستدور قارداشدير

چاپماق ايسته ميرم من هئچ ميللتي
نه ديلين، نه يوردون، نه ده امگين

تحقير ائله ميرم، هده له ميرم
كئچميشين، ايندي سين، يا گله جگين

من آييرميرام، آيري سالميرام
قارداشي قارداشدان، آروادي - اردن

آناني بالادان، اتي ديرناقدان
اوره گي - اوره كدن، قانادي پردن

پوزماق ايسته ميرم من بيرليكلري
انسانليق بيرليگي ايده آليم دير

قارداشليق، يولداشليق، ادبي باريش
دونيدا ان بويوك آرزولاريمدير

آنچاق بيرسوزوم وار، من ده انسانام
ديليم وار، خلقيم وار، يوردوم يووام وار

يئردن چيخماميشام گوبه لك كيمي
آدامام، حقيم وار، ائليم اوبام وار

قول يارانماميشام، ياراناندا من
هئچ كسه اولمارام، نه قول، نه اسير

قورتولوش عصريدير انسانا بو عصر
اسير اولانلاردا بوخوون كسير

سهنددن رستم علييف بير مکتوب

داغووي گورمه بيم رستم قارداشيم
دار گونده غريبه دادیما دوردون
دوغما وطنیمده، دوغما ائلیمده
مني غريب گوروب حالیمی سوردون
بیر عومور دردیمی گیزلی ساخلادیم
اودلاندیم، آلوم اوزومو یاخدي
اودوما سو سپه ن اولمادي بیرجه
گوزلریمین یاشی ایچیمه آخدي
حکیمسيز، قایغیسيز، داوا- درمان سيز
سیمله دي، سومویه ایشله دي یارام
اوزومه باغلاندي بوتون قاپیلار
اوزومدن ال اوزدوم کسیدي چارام
چوخلار باشیم اوسته گلدي، سوو شدو
لاکین احوالیمی سوران اولمادي
دردیمی، یانغیمی سوران چوخ اولدو
آنجا، یانیخمادي گوزو دولملدي
نه بیلیم ((لازمی ملاحظه لر))
یالنیز قورخوتمادي سنی قارداشیم
ائلیمین امگی حلالین اولسون
باخدیم غیرتووه اوجالدي باشیم
اوره کله دینله دین قارداش غمینی
اوره کدن باغلاندين غمه کدره
باغیردین، هویکوردون، آبدالا دوندون
جار چکدین، چوو سالدین بوتون ائلره
سنله قانادلاشدی شعریم، الهامیم
آخدي خیالیمین قاینار چشمه سی
سنینله سسلندي بو غولموش سسیم
یاییلدي قلبیمین آهی، ناله سی
ئلر خبر تاپدي حالیمدان منیم
بیر داهای دردیمنیز دیلله دوشدو
اوره ک ناله لریم اوره ک شعرلریم
تیتره تدي اونلارجا شاعر اوره گین
قارالمیش اودوموز کوزردی یننه
قیزدیردي خالقیمین آرزو چولمگین

* * * * *

ياساق

طالئيمه سن باخ
دوشونجه لریم ياساق
دويغولاریم ياساق
كئچميشدن سوز آچماغیم ياساق
گله جكدن دانیشماغیم ياساق
آتا- بابامین آدین چكمه بيم ياساق!
بيليرسن؟
آنادان دوغولاندان بئله
اؤزوم بيلمه يه بيلمه يه
دیل آچیب دانیشدیغیم دیلده دانیشماغیم دا ياساق ایمیش، ياساق

* * * * *

بیر مزار بویوندا یئر سوراغیندا

سهندي دومان آلیب،
یاشیل دونو سارالیب.
بوردا بیر غریب اؤلوب،
اؤلسو یئرده قالیب.
من یارانان گوندن دردلی یارانديم،
«وای ننه» چاغیرار بیزده دردلیلر.
آغلادیم، قیشقیردیم، باغیردیرم - ساندیم،
آنا وطنیم وار، قایغی چکر.

سن دئمه ازلدن یتیممیشم من،
آنا یورددان، آنا وطندن ساری.
بونو گیزلهمیشدی هامیلار مندن،
حاق قارقیسین اینسان آلدانلاری.

ائلده قایغیسیز، السیز، آياقسیز،
توللاندیم حیاتین بورقانلارینا
بالتاسیز، ناجاقسیز، دایاناجاقسیز،
آتیلدیم طالعین عومّانلارینا.

ایلیشه - ایلیشه ایلیشیمله،
سیریمسه‌دیم، بویا - باشا یئتیشدیم.

يانغىنلار اتىلسام دا مەن كرە،
يانىب كۆل اولمادىم، قاينادىم - پىشىدىم.

آز - ماز گۆز - قولايىم آچىلان زامان،
گۆردۈم ھامىلارەن آدى - سانى وار.
بىر مەنەن آدىما دىيەرلەر جىرتقان،
ھەر كىشىن ئاتل - گونۇ، دودمانى وار.

بو دردەن، بو غەمدەن ياندىم، آلىشىدىم،
ھىسسىيەت داغلارە - داشى ياندىردى.
كۆل - اولوبان تورپاقلار قارىشىدىم،
الووم قورونۇ، ياشى ياندىردى.

مەن دە مەنەن كىمى دوشدۇم چۆللەر،
لەيلىم ايسە يوردۇم، وطينەم اولدۇ.
چوخ دولاندىم، باش اوزاتدىم، ھەر يەر،
آياقلارەم قابار چالدى، يورولدى.

سحر - آخشام يوللار اوستە داياندىم،
گلەندەن - گەندەن خەبەر سوروشدۇم،
سوراق آلانمادىم، آنجاق، بوشاندىم،
گەنت - گەندە ھىسسىيەت، غەمە ياندىم.

بىر گون بىر قوجايا توش گلەيم، سوردۇم،
گۆردۈم گىزلى - گىزلى مەنە گۆز ووردۇ.
واردىم، خەلوت يەر، يولوندا دوردۇم،
الەمە كۆھنە بىر كىتاب قىسىدىردى.

اوخودۇم، دىرچلەيم، آياغا قالخىدىم،
شەمشەك اولوب چاخشىم، وولكانا دۇندۇم.
بولۇد تەك كىشىنەيم، سەل اولوب آخشىم،
كۆكسۇ داغدالغالى عومانا دۇندۇم.

وارلىغىمى دانان قەلبەزىنلەر،
يامان ياخشىلاشقىم، يامان ووروشدۇم.
يالان - پالانلارەن تاپشىردىم يەنە،
ھاقسىزلىغا قارشى يامان ووروشدۇم.

اورەك سۆزلەيمى، ھاق سۆزلەيمى،
قايا كىمى دوشمان كۆكسۇنە ووردۇم.

غصبكارا جومرد بابالار كيمي،
گاه قان قوسدورويان، گاه قان اوتدوردوم

اليمدن زينهارا، زارا گلنلر،
كۆيك كوشگورتدولر، ايت بوراخديلار.
حاق سۆزومه جاواب وئرەنميهنلر،
قددرە قوللانيب، قمه تاخديلار.

گوجوم گوجلرينه چاتانماديقتا،
هر طرفدن مني دؤورەلدیلر.
سونگونو بۇيرومه سانجيب آديما
وطنسيز دئيلر، نەلر دئيلر!...

يئنە داغلار كيمي دوردوم، دايانديم،
نە چكىنديم، نە دە سۆزومو چاشديم.
محكمەلريني اگلنجه سانديم،
دنيز كيمي جوشدوم، كوكرەديم، داشديم.

آياغي كوندەلي، قوللاري باغلي،
سسيمي اوجالتديم، آچديم ديليمي.
اوركي غوبارلي، سينهسي داغلي،
دنديم، هر درديمي، هر نيسگيليمي.

ائي عيرق افسانەسيني اوزە چكنلر،
روحونوزو شئيطان چوشلاييب بوتون.
قارداش قيرغيني نا توخوم اكلنلر،
اكديگينيزه پئشمان اولارسيز بير گون.

بير پارا سۆزو چوخ اوزە چكمەيين،
بوش سانماييين بئله چوخدا مئيداني،
قېچينين، بو قدر سوخماييين گۆزە،
آنانيزدان قالان كيرلي توماني.

كاش بو «تميز نژاد»، «پاك قان» لاريولا،
هيتلرين ديرناغي اولايلىئيديز.
خام خياللار، گولونج يالانلاريولا،
قوبلزلردن عيبرت آلا بيلئيديز!

گئندئيديز برلينه يادا لوندونا،
اوستون نژادلارين گؤرئيديز حالين.

بلکه سیغینایدیز اینسان قوینونا
سونون دوشونئیدیز بوش خیاللارین.

گورئیدیز مئیدانا چوخ گئج گلیبسیز،
معرکه بیغیشیب، اویون قورتولوب
بوش یئرہ چاپییان آت چرلہ دیبسیز
گلین ارکک چیخیب، توي باطیل اولوب.

گورئیدیز خالقار قالخیب آیاغا،
وارلیغین، منلیگین آختاریر سین - سین.
کیمسه نه نؤکر دیر، نه ده کی، آقا،
نه ایستر از یلسین، نه ده کی، از سین.

تاریخ کدرلنمز گوزگویه بنزر،
اوندا گورمک اولار، اگرینی - دوزو.
بیر مصلحتیم وار، دینلہسز اگر،
بو آینادا گورون اوز اوزونوزو.

ظن ائتمهیین یئنه قلم سیزده دیر،
سیزلره مخصوصدور کیتابخانالار.
آغي - قارا یازماق الینیزده دیر،
یوخ!... بو گون میلیونلار باشا دوشن وار.

دیرشه بیلہسده کیم حقیقتلہ،
خالقی آدادانمیر، اوزو آدانیر.
دیزہ چو کدورولسه میلیون قالیلہ،
یئنه یئر دولانیر، یئنه فیرلانیر.

چوخ یاخشی بیلیرسیز فیرلداقچیلار،
من نه وطنسیزم، نه ده گوبہلک.
دوغما دیاریم وار، بؤیوک ائلیم وار،
منیمدیر ہم کئچمیش، ہم ده گلہجک.

منہ نه عیرق، نه ده بابا یونتایین،
اوزوم، اوز کؤکومو یاخشی تانیرام.
گئدین اوزونوزہ «بابا» آرایین،
سیزین یئرینیزہ من اوتانیرام.

قاطیرینیز چوخدا باش آپارماسین،
قودورمایین بئش گون یایان اولموشام.

مەن چوڭ دا بۇلە ھەقەر سانمايىن،
ايگنەمەي يۇنە قىيىق قوسدورام.

خاما باغلامىشام قىر آتې ھە،
بىر گون بوتون مەنيب اويناداچاغام.
اىل - اولوسونوزا ساليب ولولە،
سىزە قان قوسدوروب، قان آلاچاغام.

بۇش گونلوك بگليگي بگليك سانمايىن،
ايشين داليسيني دوشونون، دويون.
بوش يۇرە اويونوب خوروزلانمايىن،
دالي گونونوزە بىر كۇرپو قويون.

بىر آن زنجىرلرې آچىن دىلىمدىن،
بو دىل مىليونلارېن آنا دىلىدېر.
قورخون غضبىمدىن، قورخون كىنىمدىن،
ساغالمايان يارام دىل نىسكىلىدېر.

مىن ايل قاباق بابام قازان دۇمىشكن:
بوتون سىزىن اولسون تورپاغىم، داشىم.
تالادىقلارېنيزي الميرام سىزدىن،
قويون آنام ايلە بىر قوجاقلاشىم.

يانىلمايىن اگر يالواردىم سىزە،
آنام آياق آلتدا قالماساق اوچون.
آنا، موقەددىر ازلدن بىزە،
قىيمارىق آياقلار آلتىنا دوشسون.

نامردلر زىنھارا گلدى الېمدىن،
چارمىخا چكديلر مەنې ھەر ياندان.
قۇتارايلا سلايدىلار دىلىمدىن،
ياتاغىم قورو يۇر، اوتاغىم زىندان.

ايچىمدە بو غولان قىشقىرىق سسىم،
دەمىر مېيلەلرې تېترتدى يالنىز.
تەك باشىما آرتىق نە جوشوب، داشىم،
اولدوزسوز يارانېب زاوللى يالقېز.

نە قدر باغىردىم، ھاراي قوپاردىم،
بوشلوقلاردا ايتدى آنجاق ھارايىم.

دمير زنجيرلري چئىنەدەيم، دارتدەيم،
دادىما چاتمادى ھاۋادارلارەيم.

كەيرەيدەيم، آغاردي ساققالەيم، ساجەيم
قابىنى آچدىلار، دندىلر، ايتىل!
بىلمەدەيم ھاياتا اوز قوئوب قاجەيم،
اومودسوز، آرزىسىز، يئر - يوردسوز، سفىل.

يئىنەدە اوز قويدوم داغلارا سارى،
بلەكە دالدا ناجاق آرايا بىلم.
بلەكە تاپا بىلم انام ديارى،
قوينونا سىغىنىپ بىر آز دىنچلم.

يورولدوم - خورد دوشدوم، گئتدەيم اويقويا،
دربەدر گزمەكن آخىر اوساندەيم.
اپرىمىش بىر قارى گلدې يوخوما،
دەيسكىندەيم، خوفلاندەيم، ايسكىلت ساندەيم.

باشىما ال چكدې قورخوم توكولدو،
خوش باخىشلار يىندان گوردوم تانىشدي.
مەريبان - مەريبان اوزومە گولدو،
دۇندو دىلە گلدې، منلە دانىشدي:

قورخما، عزيز بالام! گزديگىن منم،
اپرىمىش اولسام دا، گل، قوجا قلاشق.
ھامان آختارديغىن آنا وطنم،
آنا اولوسوندىن چكىنمىز اوشاق.

بىلىرم درديوي، ھر نىسگىلىوي،
دولانىم باشووا، دۇنوم گوزوۋە.
دانىش، قوي، دىنلەيمىم دردلى دىلىوي
جانىم قوربان اولسون شىرىن سوزوۋە!

سۇيلىدەيم، يوخ آنا! سن دانىشكىلن،
سۇيلى، نە اولوب بو گونه دوشوبسن؟
دانىش طالەيندىن، دانىش گونوندىن
دانىش يازىق آنا، زاۋاللى وطن.

قورو كلىدەكى گوز يئرلرىندىن،
باخدەيم، داملا - داملا ياش دامجىلادى.

لاکين کلمه وئريب آلمادي اصلا،
ايچيم آلوو چکدي، اورگيم ياندي.

اتگين آختارديم اله گلمه دي،
يالوارديم، آسلانديم سوموکلريندن.
آنا اورگي ايدي، دۆزه بيلمه دي،
آخير ديله گلدي، دانيشدي منلن.

دينله، دردلي بالام، درديمي دينله،
درد اهلي آرتيق درد چکمه نه وار؟
گل، بير - بير تانيش اول کدرلريمه،
دردين دولو گرک، دئميش آتالار.

گوناهکار توتورسان گنت توت هر کسي،
آنجا، او گوندن كي، اسير توتولدوم،
بويوندوروق آلتدا قارا مال کيمي،
يئر شوملاديم، هولالارا قوشولدوم.

يارالي چيگنيمله چمنلر سؤکدوم
تارالار بيتيرديم چاييرليقلاردان.
گنجملر آج قالديم، گونوز تر تۆکدوم،
ديزيمين طاقتي توکنن زامان.

دؤندولر اتليگه کسدیلر مني
قوشا چاتما قوروب تونقال ياپديلار.
چاغيرديلار بوتون يولدان اؤتهني
دريمي سويدولار، شيشه تاخديلار.

دؤورهلنديم، شولن بوريانني تکين،
هر کاباب ايگينه ييغيشيب گلن،
پيچاغين چيخاريب، چکدي قمه سين،
بير پارچا سييريب کسدي اتيمدن.

ياراماز او غوللار ياريماسينالار،
چوخ قافاسيز چيخدي سون بابالارين.
يورد وئريب قوللوغو ساتين آلدیلار،
الدين گئتدي بوتون وارليغيم، واريم.

دؤنرگه دولاندي، اوجاغيم سؤندو،
دوغما يوردوم دوغراق دوغراق دوغراندی.

قارقالار قارتالا، لاجينا دوندو،
قارتال قوزغون اولدو، قوش قارقالاندي.

اتيم يئييلسهده، نئيلىك، يئييلسين،
چاليش خايطيره مي عزيزله، ساخلا.
قويما باري مزاريم اولاي ايتگين،
يىغ سوموكلريمي، بير يئر تاپ، قويلا.

بىزده آنا حقى تانري حقيدير
مگر وصيتين اونوتماق اولار؟
آنا تاپشيريغين يئرینه يئتير،
مرد ايگيت بورج اوسته جانيني قويار.

آنانين هر سوزون، هر وصيتين،
حلال سود املر اونودا بيلمز.
يورومك نه قدر اولسا دا چتين،
مرد ايگيت يولوندان اوز دوندونمز.

او قورخونج رويادان آييلان گوندن،
نه گنجهم قاليبيدير، نهده گوندوزوم.
يالنيز بير سئودانين دالينجايا م،
قورو سوموك گزير هر يئرده گوزوم.

جان آتيب، اختاريب يوردان، يوادان
آنجاق بير تورباحيق سوموك ييغميشام.
گزيب دولانيرام، سفيل، سرگردان،
هارادا قويلايام، هاردا باسديرام.

بو گنئيش دونيادا ارلر، يارانلار،
هر يئر باشدان - باشا قاپسانميش بوتون.
اي وطن داشيني دوشه وورانلار،
مزاردا تاپيلمير وطنيم اوچون.

من كي بير وطنسيز، يوردسوز شاعيرم،
بير عؤموردور سيقاييب اينلهييرم.
كيمسهدن نه قان، نه ديهت ايسترم
بير مزار بويوندا يئر ديلهييرم.

يوردومو - يووامي باسيب آلانلار،
فقط نچه قاريش يئر وئرين منه.

بوتون سىزىن اولسون بو اۆلكە - ديار
بىر مزار قايرىم انام وطنە.

* * * * *

دوشنبە، ۹ شەريور ۱۳۸۳ قوربانىمى قبول ائلە آراز - " ۹ آرسلان(شەريور) ۱۳۴۷ " صمد
بەرنىگى نىن واختسىز اولومو مناسبتى ايله
بولوت قاراچورلو سەند:

قوربانىمى قبول ائلە آراز!

صمد!

نە يازىم صمد؟!

دنلى خرمنىمىن يانماسىن يازىم؟
سرىن سو كوزەمىن جالانماسىن يازىم؟
داغلى سىنەمىن آلوولانماسىن يازىم؟
من سنە نە يازىم صمد؟

حسرتىمى كىم ياخاجاق؟

گۆز ياشىما كىم باخاجاق؟

آراز؟..

يئنە دە آخاجاق!

صمد!

كىمى چاغىرىم؟

نە قەدە ر باغىرىم؟

صمە.....د!

سؤيله منە، سؤيله آراز!

نەدن بىزلە اولدون بئيله آراز؟

كسدین ايكي قارداش آراسین،

آلدين موغانين ساراسين،

بو غدون ائلىمىن دیرلى بالاسين!

بسدیر!

بس.....دیر!.

قوربانىمى قبول ائلە آراز!

* * * * *

قورقود دده مه نيسگيللي سوزلريم

گنجه دير، عالمه چوكوب قارانليق
اوقولر تاپدانيب، يئره يامانيب
هر يان، قوو وورورسان قولاق توتولور
فيكيير ده، دويغو دا، دونوب دا يانيب

آي كوسوب، اوز قويوب زؤهره يه ساري
گونش يولوب، توكوب زرلي ساچلارين
ظولمت بايراق آچيب يئرين اوزونده
دييشيب عالمين قايدا- قرارين

بير چاققال دا هورمور، قورد دا اولامير
بايقوشلار دا باشين چكيب قينينا
اؤلوم قاناد گريب يئرين اوزونه
هر شئي شوبه له نير وار اولدوغونا

كوشني بوروين سوكونت اليندن
سوكونت جانا دويور، فريادا گلير
داريخيب هؤوكوروب هاراي چكيرم
دره لر ديسكينيپ، داغلار ترپه نير:

- اولدوزلو گؤيلره - آيلي گؤيلره
قوزقون كيبي قاناد گره ن بولودلار!
دومانلار ايچيندن، چنلر ايچيندن
جانخمش بير اينسان سيزي هارايلار!

اهريمنلر، دوزاق قوروب يولومدا
قورخورام- قورخورام من قارانليقدان!
ديشين شاققيلدادير، بره لدير گوزون
هر كولون ديييندن، منه بير شيطان

گونشي سالسا دا گنجه قويويا
يئنه ده گؤيلرده، اولدوز وار، آي وار
دئيرلر گنجه لر يولدان آزانلار
اولدوزلارا باخيب، يولونو تاپار

چكيلين، چكيلين، چكيلين آمان!

عۇمرومون گۇيوندن چكىلنن بىر آن!
قويون ايشيق سالىنن يوللار ما آي
يولومو سوروشوم من اولدوزلاردان

اولدوزلار، اولدوزلار، آمان اولدوزلار
ندن گۇز باسمايىب پارىلداشمىرسىز؟
ھارداسىز؟ ھارادا ايتىب باتىيسىز؟
نييه ساكىت- ساكىت پىچىلداشمىرسىز؟

يوخسا باتلاقلىغا باتىيدى ((بھرام))؟
((كئوانىن)) غوصصه دن بو كولو ب ئىلى؟
((اولكرىن)) سالخىمي پوسگوندىن دوشوب؟
((زۇھرە)) نىن سازىنىن قىر يلىب تىلى؟

سانكى بولوتلار دا يوخويا باتىب
بختىمدن گۇيده بىر شىمشك ده شاخماز!
بوستانچى بابا دا باش آتىب ياتىب
چاخماغىنى چالماز، فنارىن ياخماز!

اولدوزلار اوزاقدىر، سمالار درىن
اينسانا يۇردندىر وارسا ھەر ھاراي
يوز بىللە باغىرسام، سىتقاسام دا من
يولونو دىيىشمز گونش، اولدوز، آي

ھەلە لىك بو منم، بو دا قارائلىق
گۇزلرىم برە لىر قارا ظولمتە
باشىن قارائلىغا دۇيور باخشىم
بلکہ بىر يول آچا نورانىيتە

آنچاق ھەر گىجە نىن دالى گوندوزدور
ھەر بىر فلاكتىن قورتولوشو وار
حياتىن يوللاري درە- تپە دىر
ھەر يىنىشىن ايسە، بىر يوققوشو وار

اورەك چوخ دردله نىر، گۇز چوخ ياشارىر
لاكىن حيات بوتون درد-و غم دئىيل
بو آجي گونلرىن، شىرىنى دە وار
عۇمور تىك توي دئىيل، تىك ماتم دئىيل

ھەر دردىن داواسىن آختارماق گرەك

نە چىخار بىخىلىپ زار يىلداماقدان؟
تلاشسىز قوللار يىن قوۋوتى اولماز
يول گىتەمە سە، چاتماز مقصدە اينسان

سحرى اختاران گىجە دن قورخماز
آليرام اليمە تلاش عصاسين
اگر گويدن يئره قطران ياغسا دا
اوزوب گىچمە لىيم ظولمت درياسين

اوميد هر نه قده ر ضعيف اولسا دا
بوتون دويونلري بوشالدار، آچار
اوميد بير فيغىلجيم، بير قور اولسا دا
تونقاللار يانديرار، آلولار ساچار

يئنه باغىريرام، هاراي سسىمدن
دره لر دىللە نير، داغلار سسلە نير
يئر - گۆي فريادىمدان زىنهارا گلير
قايلار دىسكىنير، داشلار ترپە نير

سانكي بير ايشارتي گۆز وورور منه
اوزاقدا جانسىز بير ايشيق پارالاير
ائله بيل گىجە نين او دويلا بيلير
يا دا قار انليغين باغري چاتلاير

ايشيقدان اوزانان ضعيف شوعالار
باغلانير كۆنلومه قىزىل بير ساپ تىك
منى ده اؤزويلە چكىر آپارير
او بير يوماق كيمي، سريتله نرىك

قايي- پنجره سيز بير آبيده ده
هانسي نيبازلي ال بير شام يانديرميش
مۇحتاج بير كۆنولون بوش ايلتىجاسي
بو سۇنوك اوجاغي ايشيقلانديرميش

بوردا كيم وار منه يول نيشان وئره؟
بير برباد بنادير، بير قورتارميش شام
بو شام چكر اولسا سون نفسلرين
موطلق قار انليقدا، بو غولاجاغام

هيسلي تاخچالاردا، ساخسي پوسوزلر

اوستونه قات با قات توز - تورپاق قونوب
ياخيلان شاملارين ايستي گۆز ياشي
تۆكولوب، هر ياندا لاي با لاي دولوب

بوردا بوز باغلاييب، دونوبدور داشا
حاجتلي گۆزلرين تۆكدويو ياشلار
باغلي دويونلري آچانماسا دا
منيم گنجه مي كي ايشقلانديرار

توزلو پوسوزلري پيىله دولدوروب
يانديريرام، شامين سون شؤعه سينه
ببر آندا آبيده چيراغبان اولور
سؤندويو شاملارين، گودازه سيله

ايشيق قارائليغي قوور ائشييه
گؤرونور بير سككيز بوجاقللي بنا
اؤنومو قورودير(?) مرموز بير جذبه
كؤنول مفتون اولور باخديقجان اونا!

تاخچالاردا ييغيم- ييغيم كار - كاغاز
جيايدلي- جيليدسيز، كؤهنه كيتابلار
باسيليب باشينا تورپاق اله ييب
زامانلاردان اسيب گلن روزگار

ساوادييز، يازيسيز، ساده ائلرده
قديملردن قالان بير عادت ده وار
او هر جور كيتابا، هر جور باسقىيا
ندنسە موقددس گؤزويله باخار

اونا حؤرمتلىدير هر يازي، هر خط
نه يانديرماق اولار، نه آتماق اولار
(شؤبهه لي اللردن)) ائحتيراز دئيه
قاجيردار مسجيده، اوجاغا قويار

اونا گؤره ده بو بئىغوله لرده
بعضن دوغرودان دا آبيده لر وار
اينسان دويغوسونون خزانه لرين
بو ويرانه لردن، آختارماق اولار

گاهدان دا گؤرورسن بير موجاويرين

فاجيعة قوپارار زيبانكار الي
آنلاماز - آنلايار يئر قازار، قويلار
كار - كاغذ قارشيق، بو اينجى لري

ايچيمده درين بير آختاريش حبسسي
((كىتابلاري آختار)) دئيه - باغيرير!
ائله بيل گورونمز بير سس، بير نيدا
تاخچانين ايچيندن مني چاغيرير

كىتابلاري بير - بير آچيب باخيرام
جور به جور قورآن دير آنجاق چوخوسو
بير آن نفسمي دالي قايتارير
قالخان توز - تورپاغن آجي قوخوسو

بو دا، مئشين جيليد، قالين بير بياض
دئيه سن، كؤهنه بير ال يازماسى دير
بوز وراقلارينا قونان لكه لر
تئك توز - تورپاق دئييل، زامان پاسيدير

توستولو پوسوزون دار ايشيغيندا
آچيرام قارشىما كؤهنه بياضي
بورنومدا كيفسه ميش كاغذين ايبي
گوزومو اوخشاير گوزه ل بير يازي

گوزوم دولانديقجا وراقلاريندا
بياضدان بير قاپي آچيلير منه
قايدا سانكي بير آت باغلانيدير
مني آپاراجاق باشقا عالمه

خياليم سيچراير آتين بئلينه
باخيشلاريم جيلوو، گوزلريم يوين
يورتورام كئچميشين درينلرينه
چاپاراق چيخيرام زامان قئيدندن

گونلر، آيلار، ايللر دالي قايدير
قالخير مزاريندان اولو بابالار
قاريجيق آنالار قوللارين آچير
مني قارشىلاير ائلر - اوبالار

آدامي تانيان يئرده قورد يئسين

ھامىسى بىر بە بىر اوزومدن اۇپور
اوروز)) پىچىلدايىر ((دلى دوندار))((:
" بىلم نچە مىنجى نوھ سىمىم من"

آذرلر يوردونون شىن دوزلرىندە
آلاجا سئوانلار يئنه قورولور
شرفىمە بۇيوك قوناقلق اولور
دوھ لىر كسىلىر، قويون قىرىلىر

ايتى شىرابلار يىن آغزى آچىلىر
اوجاقلار ياخىلىر، كابابلار پىشىر
ھىر آن يىنى دىستە يىتتىشىر يولدان
ارنلر، خاتىنلار آتلاردان دوشور

اللىردە صوراحى اينجە گۇزلىر
سو سوناسى كىمى سوزور - سالانىر
دولوب بوشالدىقجا زر پىيالىھ لىر
ياناقلار گوللىنىر، توتور - آلانىر

جئىران سوروسو تىك قىزلار - گلىنلر
گولوشور، قاچىشىر چمنلر اوستە
گاھدان توپلانىب دۇورە قورورلار
الوان چىچاك كىمى دىستە بە دىستە

اردىلى اىگىنلر، قادىن آنالار
كىمى صۇحبىت آچىر، كىمى ساز چالىر
كىمى آت اوينادىر، كىمى اوخ آتير
ائلىن شىلىك سسى عىرشە اوجالىر

گۇرە ك كىملر گلىر قوناقلغىما؟
عصرىن آدىلى - سانلى قهرمانلارى
قارىجىق آنالار، قوجا بابالار
اوغوز سويلارىنىن، اولو خانلارى

((بايىندىرخان)) گلىر، ((بىگ اوزوز)) گلىر
((قارا گونە)) گلىر، ((خان قازان)) گلىر
((قىيان سلجوق)) گلىر، ((بىھ رك)) گلىر
((دلى دومرول)) گلىر، ((بوغاج خان)) گلىر...

معريفىت يولونون آيدىن چىراغى

قوجالار قوجاسي، ائللر آتاسي
بئزن ميسكىنلار ين اوميد داياغي
بوتون موشكللار ين موشكولگوشاسي

((قورقود دده)) گلير الينده قوپوز
اودوملو اليني آرخاما چالير:
- او غول ائللريوه خوش گلدين دئيير
هر طرفدن آقيش سسي اوجالير

باخيرام ائليمه، بابالار يما
باخديقجا فخر يمدن باشيم اوجالير
اؤز گونوم، طالعيم گلير اؤنومه
گوزوم آياغيم تيكيلي قالير

اؤپورم دده نين جؤمرد اليني:
- آتا، او غلون هيمنت ديله بير سندن
بيل كي ائلريمين حالي ياماندير
اسيرگه مه خئير دو عاوي مندن

زاماندير بيزلره فلك گوز آييب
پولاد اوز قيلينجلار قيندا پاسلانيب
شاهباز آيغيرلارين پيبي كسيليب
جيدالار آييليب، كندير اوفانيب

اودالار تالانيب، ائولر بيخيليب
مرد ايگيتلر اؤلوب، اوره ك داغلانيب
حيصارلار آلينيب، اوردو باسيليب
دوداقلار تيكيليب، قوللار باغلانيب

آلتينلي بان ائولر، تالانا گنديب
اؤ بيه سي گئجه كوچه ده ياتير!
بوز بالتاسي كيمي جؤمرد ايگيتلر
ديوارلار ديبينده پورتاقل ساتير!

كؤلگه لي آعاجلار كؤكدن قورويوب
بولاقلار كورلانيب، كهريزلر باتيب
آلجي قوشلارين قانادي سينيپ
اسلان ياتاغيندا تولكولر ياتيب

اوبالاردا نه توي، نه بايرام اولور

نە قوپوز چالينير، نە مرد اۋيونور
نە بىر اوزان گلير، نغمە اوخويور
نە بدوو اتلار يىن ايچي دۋيونور

لالە لي دوزلردە تىكان گۈيە ريب
نە قوزو مە لە شير، نە جئيران قاچير
قوشلار دا يوردومدان كوسوب گنديبلر
گۈيدە نە بىر دورنا، نە سونا اوچور

معيشت ايگيدە آغير يوك اولوب
كييمي باش گۈتورور گندير سرگردان
كييمي بالالارين آلير ديشينه
قاچير دياريندان، دوغما يوردوندان!

دوو دوشوب ديرناقسيز نامرد اليه
ديشي باتان يئرين اتين قوپاردير
ديل آچيب ديليندە دانيشانلارين
چكير بو غازيندان ديلين چيخاردير!

ببرجە دار گونلرين دار آخشاميندا
خالقين احوالينا شفق قان آغلار
قهرمان ائليوي نە گونه سالميش
گۈر بو قارا دۋوران، گۈر بو روزگار

ببر اورە ك ارادان ايكي بۇلونوب
آياق دا قانليدير، باش دا قانليدير
آغ ساچلي آنالار قارا گنييىب
ياناق دا قانليدير، ياش دا قانليدير!

اوتانيرام سنە ((اوغلونام)) دئيم
بيليرم يانيندا قارادير اوزوم
(؟) دردي من انشيدني سن
سن دۋزنمە يندە، من نئجە دۋزوم؟

وطنين شاماماسي
دوغرانيب ديليم- ديليم
تيكلييب دوداغيم
قاداخلانيب ديليم
هر پارچام، هر تيكە م
ببر قورد آغزيندا!

بابامين كسگين قىلىنچي
پاسلانىب، چورويوب قىندا

...

نامحرم قوجاغيندا!
مرد ايگيتلريم دارد
بو دىيارد، او دىيارد

...

((آذرلىم)) دئىن
پاپاغي قىللى- قىلچىقلى
اوز- گوزو سنگر پالچىقلى
دۇنمز جۇمردلريم...
بىلمىرم هاردادير...

هار.... دا....

قولاغ آس آتا!

بو دردلى اوغلوا قولاغ آس!

هانسي درديمي دئىيم؟

هانسي نيسگىلىمي دئىيم؟

سيزدن سونرا نامردلر

دوغراق- دوغراق

دوغراي دىياري

دوغرايىلار ايرانيمي...

بىر وروشدا

اؤزون، اوغلون، نوه سين

قوربان وئردى ((شئري)) بابام...

...

آلانمادىم قانيمي

بىر ده كي ناكورلار

بىر قورو دىلىمي ده منىم -

اليمدن آلدىلار

بىر قارىش يئرىمدن ده

منى بايىرا سالدىلار

هاراي قوپارتدىم

جان آتدىم

اولمادي- اولمادي

ايندى...

اوروشده بدوو آت شيهه سيندن

نر اوغول نعره سيندن

سس سمير يوخدور

الرده قالان آنامين

هاي... هاراي چكمكدن

چىخىدى جاني:
بابكىم، كور او غلوم، شاه ايسمايلىم ها... ني؟

دده ملول- ملول باخىر اوزومه
باخشىندا آيدىن بىر اينجىكلىك وار
اۋولادىن پرىشان، ناتوان گۆرسە
شوبهە سىزەر آتا موكدەر اولار

اوغول نىيە مەندەن ھىمەت اىستىرسىن؟
تورپاق اسىرىنىن الىندە نە وار؟
ھەر عاشىقىن بىش گون دۋورانى واردير
ھەر عصرىن اۋزونون بىر ((قورقود))و وار

كىم اۋز تروتىنى قىرە آپارمىش؟
يا ھانسى آتاني گۆردون دونيادا
عۇمرون دە چالشيىب قازاندىغىنى
بوراخىب گىتە يە آخىر اۋولادا؟

من اۋز حىياتىمدا ھەر نە قازاندىم
عاغىلدا، كمالدا، عىلم و ذكادان
توخوم ائىلە يىيىن بو يۇردە اكديم
سىزىلەر تاپشىردىم اۋلدويوم زامان

آنچاق ھەر اوغولون اۋزونە قالير
آتا تروتىندەن نە جور بارينا
بىر گوندە كول ائديب گۆيە سوورا
يا دا كى قات- قات دا، آرتىرا اونا

بىز اگر باش اوجا، اىگىت ياشادىق
نامردە ايمە دىك اونا ھىچ زامان
ياد ائىلى دوشمانا تسلىم اولمايدىق
قانيمىز آخدىسا دامارىمىزدان

دۇرد اللى توتمايدىق بىز بو دونياني
حىياتى شەرفە، مردلىكدە بىلدىك
ياشادىق شەرفلى ياشاماق اوچون
ساۋاشدىق، وروشىدۇق، اۋلدوردۇك، اۋلدۇك

گۆيلەر يورد سالىدىق قارقوش كىمى
قارقا قوزغون اولوب، لىشە قونمايدىق

آسلان تەك جب لردە ياتاق ائىلە دىك
تولكو تەك گوندە مەن كەك يونمادىق

نامردە مرد اولدوق، حاققا قول اولدوق
ياخشىيا، ياخشى اولدوق، يامانا، يامان
السيزلري ازىب آياقلامادىق
آمانسىز دوشمانا، وئرمە دىك آمان

اوغولا نە گرك ددە نەن مالى
اگر اوغول اولسا، اگر مرد اولسا!
آتانين ثروتي هارا چاتاجاق
اوغول ددە سىنە يامان درد اولسا!

آتانين آدينى باتيران اوغول
آتانين يوردوندا قالماسا ايبيدير
ايگيتدە، ايگيت لىك، ناموس، عار گرك
ناموسسوز اوغوللار اولماسا ايبيدير!

اوغول نىيە مەندەن ھىمەت اىستىرسن؟
تورپاق اسيرىنىن اليندە نە وار؟
ھەر عاشىقىن بئش گون دۇورانى واردير
ھەر عصرىن اوزونون بىر ((قورقود))و وار

مەن اوز زمانە مە ياخشى تانىدىم
ياخشى يول گۇستردىم، ياخشى يول گۇتتىم
ائلىمە اوستاد بىر گمىچى اولدوم
توفانلاردان كۇچدىم، ساحىلە بۇتتىم

سەن دە اوز عصرىوي درىندەن تانى
گەز- دولان زامانىن ((قورقود))ون آختار
راكىت دۇورانىندا، آتوم عصرىندە
اپرىمىش ((قورقود))دان سىزە نە چىخار؟

ھەر زامان باش اوجا ياشاماق اوچون
او عصرىن ھونرىن اۇيرە نەك گره ك
آتاي گونەك ھونر دۇيلىدير
دونىادا ھونرە گونەك گره ك

گۇت قوجا ددە دىن ھىمەت دىلە مە
ھىمەت وئره جەكسەن، ھىمەتتىن اولسا!

آتلوين چيراغين يانار ساخلارسان
شرفين، هونرين، غئيرتين اولسا!

منيم ده اليمدن بو گلير آنجاق
سني كئچميشينله ائيله يم تانيش
باش اوجا ياشاماق ايسته سن اكر
باخ گور بابالارين نئجه ياشارميش

من بو دونيالاردا گزيشن زامان
بيلميرم نه ساعات يوخوم آپارير
يا منيم كؤنلومو رۇيالار آلير
يادا كي پوزوسون ياغي قورتارير

بير زامان آييلديم، آچديم گوزومو
ايشيق قارائليغي باسيب بو غوردو
گئجه نين شلمه سي قانا باتميشدي
سحر آچيليردي، گونش دو غوردو

((دده مين)) اپريميش، توزلو كيتابين
بير آبيده كييمي قوجاقلاميشديم
گئجه مي سحره چاتديرميشديمسا
بير وراقدان آرتيق اوخوماميشديم

* * * * *

شئەر - خاطرە (21 - آذر خاطرە سینه)

بو اوجاداغلارین قارلی باشیندا
هر بیر قایاسیندا، هر بیر داشیندا،
شاعیرلرین الهام خزینهسی وار.
بویوک عصیانلارین خاطرەسی وار.

ای عزیز وطنیم، ای بویوک دیار،
یئری وار آدینلا ائتسم افتخار.
شرقین شرفیسن، شهرتیس سن
اسلانلار یوردوسان قورولان گوندن.
سن یئنی حیاتین یارادانیسان
شرق تاریخنین قهرمانیسان.
سندن الهام آلیر بویوک دویغولار
درین معنالیدير، سنده هر نه وار.
سنین بو عصیانکار طبیعتینده،
هر توتقونلو غوندا، هر بهجتینده،
سنین بورانیندا، سنین قاریندا
سنین باهار آچان شن باهاریندا،
یاشیل دوزلرینده، اولاقلاریندا،
چایچمنلی گۆزل یایلاقلاریندا
سیز یلدا ییب اسن سرین یئلینده،
ایگیت ائللرینده، شیرین دیلینده،
اوجا داغلارینین قارلی باشیندا،
هر بیر قایاسیندا، هر بیر داشیندا،
شاعیرلرین الهام خزینهسی وار،
بویوک عصیانلارین خاطرەسی وار.
«دریالار مرکب، منشه لر قلم»
من کی، کئچمیشینی یازا بیلهرم.
کئچمیشی قوی یاز سین آنجاق تاریخلر
هر «عاشیق» دنیادا گۆردوگون سؤیلر.
منجه مللتیمین «آذر عصیانی»
کوتله لر عصیانی، ائلر عصیانی
شرف اولدوزودور سنین یاخانا
افتخار آدینا، ای بویوک آنا!

24- نجی ایلین پاییز چاغیندا
بو اوجا داغلارین بوز قوجاغیندا
آذرلر یوردونون مرد اوغلانلاری
خلقیمین شرفلی قهرمانلاری

آزادلىق بايراغىن يۈرە وورموشدۇ
غاصبىلەر قارشى دۈوران قورموشدۇ.

اۈگۈن حەققى ايتىمىش محكوم ائللەر،
زنجىرلى قوللار، باغلى دىللەر،
بوردان اوجاليردى آزادلىق سسى
قورتولوش نغمەسى، حیات نغمەسى.
بوخسول اكىنچىلەر، حقسىز فەلەلەر،
محروم ضىالىلار، محكوم كوتلەر،
بو سسى دىنلەيىب، ھەر بىر ياندان
نە تەك آذربايجان، بوتون ايراندان
تەفەنگ گۇتوروردۇ، سلاح تاخىردى،
سئل كىمى ھەر ياندان بورا اخىردى.

خەلقىن عصيان سسى قالخىب اوجالدى
ياغىنن جانينا ولولە سالىدى.
نەھىت، آدرىن اىگىرمى بىرىندە
دوشمان تسلیم اولدۇ اۈز سىنگرىندە.
دۇندۇ غاصبلىرىن قارا دۈورانى
خەلقىن ارادەسى بىخەدى زندانى.
گولدى حىياتىمىز، گولدى ائلىمىز،
بولبول تەك آچىلدى شىرىن دىلىمىز.

آچىلدى سحر تەك شاعرىن قەلبى
ساحلىسىز دىنىز تەك سئوینجى داشدى.
گۇروب چىچكلەنن شەن حىياتىنى
مىن اثر ياراتدى، مىن نغمە قوشدۇ.
خىالى قوش كىمى قانادلاناراق
اوجالدى گۇللىرىن نەھىسە سىنە
يازدى ائللرىنىن ظفر نغمەسىن
سحر بولودونون آغ سىنەسىنە.

يۈننە بىردە اود پارلادى
آذرلىرىن اوجايندان
قارائلىقلار كۈچۈن چاغدى
آذربايجان تورپايندان

افقەدەكى قىزىل گۈنش
ايشىغىنى ساجدى بىزە

يئني حيات باغيشلاڊي
آزاد اولموش نسلیمیزه.

گونش چيخدي، اتكلندي
ظلمتلري چكدي دارا.
گؤيلردهكي بوز چوخالي
بولوتلاري يارا - يارا.

گول اوزلو بير باهار دوغدو
قيشين قارلي سينه سيندن
داغلار گولدو، باغ اوينادي
آزاد حيات نغمه سيندن.

قوي ياييلسين قوجا شرقه
بو چوو، بو سس باشدان - باشا
بيز ستمكش خلقلري
چاغيريريق قورتولوشا.

گلین انلر ال بير اولاق
ووراق، ييخاق غصبكاري
قودوز ديشلي ايشغالچيدان
تميزلييهك هر ديارلي.

بر باد ائدك يئر اوزوندن،
بايقوشلارين يواسيني
سهمانلاياق سعادتين
قار داشليغين دونياسيني.

بو سس گورلاديقجا بير شيمشك كيمي
ووروب تيترهديردي ظلمون بيناسين.
اونون حدتيندن گورلايان اودلار
ياخيردي شاهلارين كهنه دونياسين.

ياخيپ يانديريردي، بر باد ائديردي
قاري شيطانلارين آبده سيني.
كسیردي انلره افسون اوخويان
آچاق كلک بازین مشئوم سسینی.

يوخسا دوшمانلاردا دويوردو بونو
بو سسده توپلانان بؤيوك قدرتي

- «بوتون آسیانی توتاجاق بو سس»
اوکی، گورنمزدی بو «فلاکتی»

هر یاندان اولاشدی بایقوشلار، ایتلر
سانکی کاپیناتا دوشدو ولوله.
«گرکدیر شرقده بوغولا بو سس»
دبییه، - کهنه دونیا وئردی ال - اله.

لوندوندا باشلادی گیزلی حرکات
واشانگتونداکی شوم تدارکات
«خلیجه» یوللاندى حربی گمیلر
کندیمیزدن ایسه «تورک افندیلر»...

قارا بیر توطئه، بویوک وسوسه
باریش علییهنه قانلی دسیسه.
قولوموز گوجلوی ایدی، الیمیز اوستون،
شانلی اوردوموزون قیلینجی کسگین.
مرزیمیزدن گوئه گلچه بیلمزدی
اوزهرینده قوشلار اوچا بیلمزدی
اونودماق اولمازدی لیک بونلاری
بو فتنه کارلیغی، بو اویونلاری
دوشمان ایسته پیردی آذر یوردونون
ایگیتلر یوردوینون، ارلر یوردونون
حقلی عصیانینی عنوان اندهرک
قورتولوشونو بیر بهتان اندهرک
صلحون بیناسینی تارو مار ائتسین
امک دونیا سینا هجوم کئچسین.

تاریخدن هدفه، وطنه، یولا
جان قربان اندنلر هیچده آز دگیل.
عزیزلرین قربان وئرئلرده وار،
(منایه آپارمیش اوغلونو خلیل)

آنجاق بیر مللتین قربان اولماسین
تاریخ گؤسترمه ییر، هنج واخت، هنج زامان
قوی بیرده سؤیله ییم دونیالار بیلسین
صلحه قربان اولدو آذربایجان.

دئدی قوی من اولوم یاشاسین اینسان
ووروشما اودونا یانماسین جهان.

قوي منيم وارليغيم تارو مار اولسون
آزادلىق دونياسى پايدار اولسون.
قوي تالانا گنتسين بو گوزل حيات
دونيانى توتماسين بير ده طولومات.
آچدى سرحدلرين، سيلاحين آتدى،
نامردلر الينده آل قانا باتدى.
تولكولر بورودو اسلان اوولاغين
چاققاللار قاپسادى قافلان ياتاغين.
اسلان مئشهسینه تولكو بگ اولدو،
خلقىمين ياناغي سارالدى - سولدو.

اسلان مئشهسینه تولكو بگ اولماق
نه قدر آغيردير، نه قدر چتتين؟
ذليل بايقوشلارين طرلان شكارى،
گور بونا اولارمي انلهمك تمكين؟!

ليك، آذر ائلي دوزمرك بونا
بير داها مردليگين آشكار ائتدى.
دونيا گنجلري اولمەسین، - ديهه
بير چوخ ايگيتلري اليندن گئتدى.

هلهده گرنهشير بير پارا قولچاق
اوتانماز - اوتانماز سارساخلياراق!
«ووروشدوم، دؤگوشدوم، غلبه چالديم
آذربايجاني من زورونان آلديم».
توكدورور خلقيمين گناهسيز قانين
تالاير يوردومون هر دورت بير يانين.
اولوم ارمغاني گوندهرير بيزه
زيندانلار تيكديرير گنج نسليميزه.
مرد ايگيتلريمي چكديرير دارا،
يوردومون اوستونه چكيلير قارا.

قاري دوشمان دوو تاپاراق
آچاقليغين وئردى نيشان
وطنيمي آل بويادي
ايگيتلرين آل قانيلان.
جلاد اولوب بنشيكلرده
كورپهلرين كسدي باشين
عمان كييمي اخيزديردي
آنالارين قانلي ياشين.

عائله سي قارشى سىندا
گوشلەدى اتالارى
بالكونلاردا دارا اسدى
آغ بىرچكلى انالارى.

اينسانلىغىن، شرافتىن
بىر دفعەلىك داشىن اتدى
ناموسلو قىز - گىلنلرىن
ناموسونا ال اوزاتدى.

قولدورلوقلا مدنيت
سرايلارىن تالان اتتى
هيتلر كىمى اينجە صنعت
اوجاقلارىن ويران اتتى.

بر باد اولموش وطنىمده
بايقوش كىمى يوا سالىدى
قوزغون اولوب ائللرىمىن
نعشى اوستە قاناد چالدى.

گونش باتدى، آي گىزلندى
دومان چۆكدۈ بو ديارا
آل گىيىنمىش شىن وطنىم
چئورىلىيدى بىر مزارا.

هر بىر دووار چاتداغىندان
هر پوسقودان، هر دلىكدن
هر بىر قورد - قوش يواسىندان
هر جولادان، هر دئشىكدن

اوز گىزلىتمىش، كىمىن انتمىش
بىر جانوار ياواش - ياواش
دېشلرىنى ايتلەدەرك
بىردن - بىرە قالدیردى باش

هجوم اتتى، وطنىمه
كسەك - دىيە، باسماق - دىيە
ياخماق - دىيە، تالان - دىيە
اؤلوم - دىيە، آسماق - دىيە

بیر سورو چالاغان، بیر سورو قوزغون
بیر سورو آلاباش، بیر سورو میمون
بیر سورو عقرب، بیر سورو ایلان
بیر سورو یان - یانیش، بیر سورو چایان
بیر سورو ساتیلیمیش، بیر سورو جاسوس
بیر سورو بیر سورو

بیر ناخیر کهنه قورد سکسن یاشیندا
فتنه کار «جرج آلن» اونون یاشیندا
سوپاسین بیزلهدی یوردوما ساری
سئل کیمی بورودو بیزیم دیاری.
سولدو، وطنیمین باهاری - باغی
اولدو گلشنلریم بايقوش یاتاغی
بوغولدو خلقیمین آزادلیق سسی
سوسدو بولبوللرین آزاد نغمهسی
دؤندو باهاریمیز زمستان اولدو
قیزیل گوللریمیز سارالیب - سولدو.

درهنین تکینده جالانیر بیرچای
داغ - داشی بورویور، غملي بیر هارای
اسدیکجه موغانین ایستی یئلری
آپاریر هر یانا او نغمه لری
بو اولدو نغمه لر، بو زمزمه لر
قولاق آس، گۆر سنه سؤیله ییر نه لر:

بوردا ایکی دونیا دورموش اوز - اوزه
بوردا چاخناشیری گنجه، گوندوزه
بیر یاندا آزادلیق، حیات، سعادت
بیر یاندا اسارت، اولوم، فلاکت

قارشیمدا جانلانیر هر ایکی ساحیل
باغریمی دیشله ییر آغیر بیر نیسگیل
تازا گلین کیمی بز نمیش اویان
لاله دن، چیچکدن بورونموش الوان
دنیز تک اویسه نیر یاشیل تارالار
اوج - اوجا دوزولموش گۆزل بینالار
چؤلرده بولود تک گورلاییر موتور
شوملاییر یئرلری کوتان، تراکتور
کندین اتگینده دایانیر قاتار
چیخیر کویهلردن گنج - اختیار

اينساندان گول آچير بوتون داغ - تپه
قاجير ياشىلايغا بير دسته كۆرپه
چمىندە توپلانير گول كيمي اونلار
سونرادا باشلانير گۈزل اوونلار
بىلمىرم يوخودور، يوخسا بير رۇيا
(اوستادىن سۆزلەي دوشور يادىما):
«اويناشىب - گولوشوب، آشىب - داشىرلار»
«بعضا كهليك كيمي قاققىلداشىرلار»
«سانكى گۆرمەمىشلرنە غم، نە محنت»
«ياغير اوزلرىندىن يالنىز سعادىت»

يئل اسير دوزلردە، اويسەنير چىچك
قوش كيمي سىنمىدە چىرىپنير اورەك
تارلادا چاليشىر بير دسته گلەن
قوللارىندا زنبىل، الدە بىزرچىن
اگىنلردە دامن، باشدا آغ چالما
سەنەلر آغ مرمر، ياناقلار آلما
بىر آھو گۈزلۈ قىز قالدىرىر باشىن
قىرىشىدىرىر آلەن، اوينادىر قايشىن
شىدا بولبول كيمي اوجالدىر سسىن
اوخويور يوردونون آزاد نغمەسىن:
«بولوتلار داغىلىب سۈكۈلندە دان»
«لالەدن دون گۈنير، بزمىر موغان»
«گۈلۈر چىچك كيمي چۆللەردە اينسان»
«چىخىرسان تارلايا سىن موغان قىزى»...

بو تايا باخىرام، گۆرۈرم نەلر؟
قار غىدان تىكىلمىش آچاق كۆمەلر
چىغىن دالىسىندا ياتمىش بير قارى
اوغرون قىزدىرمدان رنگى ساپ - سارى
قوسالدا بير نىچە كۆرپە اويناشىر
اونلارا باخانين باغرى اودلاشىر
گۈزلەي تراخم، قىچلار چىپلاق
باشلارى كۈچلەن باغلامىش قاتماق.
يوز آددىملىقتا بير اوزون ساچلى قىز
قارا تىكانلىقدان توپلاير مايىز
كىرلى يايلىغىنى چكىمىش قاشىنا
ترك كرەلىگىن آلمىش باشىنا
گاھ آددىم گۆتۈرۈر گاھداندا دورور
بعضا بىردىن - بىرە يۈرە اوتورور

چيلاق آياقلارين يارديقجا تيكان
قورخموش آدام كيمني ديسكينير هر آن
يول اوسته اوتورموش دوشگون بير قوجا
قدنين كماني دگميش اوج - اوجا
بونولا اويننه نيقيلدایراق
بیر کوت کرکی ایله یونور دوغاناق
بو ایش ایسه آنجاق اونو چوخ یورور
آرا بیر ایشله بیر، آرا بیر دورور.
باخیرام، سوموگو چیمیش اوزونه
ایچیم آلولانیر، آلیشیر سینه
آستا سووشورام اونون یانیندان
سؤیله بیرم، بابا، یورولمیا سان
بوزارمیش گۆزلرین تیکیر اوزومه
یورغون باخیشلارلا باخیر اوزومه
زارینجی بیر سلسله، خوش گلدین، اندیر
یننه ده تۆشکدن نفسی گندير.
ایچیمده گورلا بیر یننه ده طوفان
آستا سووشورام اونون یانیندان
باغیریمی دیشله بیر آغیر بیر نیسگیل
قارشیمدا جانلانیر هر ایکی ساحیل
بوردا ایکی دنیا دورموش اوز - اوزه
بوردا چاخنایشیری گنجه گوندوزه
بیر یاندا آزادلیق، حیات، سعادت
بیر یاندا اسارت، اولوم، فلاکت
چابین اوتایندا قایناییر حیات
بو تایی چولقامیش قارا طولومات
او تایدباهار وار، بو تایدبا قیش وار
اورادا بولبول اوخور گول قوجاغیندا
بورادا قورو یوب غنچالار قیندا.

اورادا اینسانین یارادان الی
گون به گون زور گلیر کور طبیعته
عقله سیغینمایان بؤیوک قوملر
بو یوروق قولو دور بشریته
اورادا صنعتین، علمین اووسونو
سئلی دایاندریر، داغی قوپاریر
قهار طبیعتی دگیشمک - دییه
اودلو صحرالارین باغیرینی یاریر.

بورداسا بیر یانغین، بیر قار، بیر بوران

بىر كۈلۈك، بىر دولو، بىر سىل، بىر طوفان
خلىق كىندىرىنىن حياتىن كىسىر
اينسان طىبىعتە اسىردىر، اسىر.
ايگىرمى سىگىزىن قوراقلىق ايلي
كىندىچى كۈتلەلرى، بو آذر ائلي
نە گۈنلەر گۈرمەدى، چىكمەدى نەلەر؟
اينسان او گۈنلەر اوندادىر مگر؟

گىزىرم چۈللەر، كورا يوللار
كۈلۈك پىچىلدايدىر قورو كۈللەر
قارشىما چىخىرى بىر سوروداوار
بوتون مورگۈلەيىر كۈچى - قوينلار
بىر - بىرىنە كۈچمىش قابىرقالار
دوز تىك يالايدىرلار بوش قايلار
اون ايكي ياشىندا كىچىك بىر چوبان
چىگىنىدەكى بۈيۈك بىر داغار جىغلان
ساكت دايانمىشىدىر، نە سىمىر، نە سىس
گاھدان بىر چىكىردى درىندىن نىس
اوزوندە غىسەندى گىزلى بىر ايز وار
معصوم باخىشىندا بىر دونيا سۈز وار.
انتظار گۈزلىر يولدا قالمىشىدىر
بىلىم تۈتىگىنى ھاردا سالمىشىدىر
گۈرونور چوخداندىر نغمە چالمايدىر
داغلارداشلار نغمە سالمايدىر.
اونوندا روھونو اۋلدورموش سىتم
اونوندا گۈزلىرىن تۈتمۈش كىر - غىم
اونوندا قىلب ائوين ظلم الى بىخىمىش
بوتون نغمەلەر يادىندان چىخىمىش.

درەنىن تىكىندە جالانىرى چاي
داغ - دوشو بورويور غىملى بىر ھاراي
اسىر ياماجلاردا ايسىتى بىر كۈلۈك
ايچىمدە اودلانير، آلىشىر اورەك.
بوردا ايكي دونيا دورموش اوز - اوزە
بوردا چاخناشىرى گىجە گۈندۈزە
اورەگىم ايسىتەيىر آتيلام چاي
بىر دىفە تىرك ائىم بو غىملى تايى
تۈلك طرلان كىمى قول - قاناد اچام
بو اوستو دومانلى اوولاقدان اچام.
اچام سعادتىن شىن دونياسىنا

ايشىق دونياسينا، گئن دونياسينا.
لاکين بىردن بىره دىزلریم اسیر
آغیر بىر سیخىنتى باغرىمى کسیر.
قىچلاریم قوروپور، قىزیشیر اوزوم
باشیم گىجللهنیر، قارالیر گوزوم.
ایستیرم گوتورم آددیم - آددیمدان
ایچیمده بىر قوه قىشقیریر، دایان!
قىشقیریر ترپنمه! هارا گئدیرسن؟
نه اوچون یوردونو سن ترک ائدیرسن؟
نه اوچون آتیرسان یاری - یولداشی؟
بو دوغما ائللری، قوهوم - قارداشی؟
یوخ، آتما ائللری، ترک یار اولما!
وطندن ال اوزمه، بی ایلغار اولما!
کؤچری قوش کیمی اوولاقدان اوچما!
باشینی گوتوروب وطندن قاچما!
دنیزلر داشسادا، قوپسادا طوفان
اصیل قوش ال اوزمز اوز یوواسیندان.
دوز دورکی، اورادا اوز وطنیدیر،
اوز باغین، اوز باغچان، اوز چمنیدیر
دوز دورکی، اورادا گولور سعادت
گولورو اینسانلار، گولور طبیعت
لاکین بر باد اولموش بو غملى دیار
بو پوز غون درملر، دومانلی داغلار
ستم زنجیرینه باغلانان اللر
حقى پامال اولموش اوبالار - ائلر
سودونو امدیگین آغ ساچلی آنا
یولونو گوزلهین آلا گوز سونا
هامیسی - هامیسی گوز تیکمیش سنه
هر اوز ملتینین دردین بیلنه
بو سؤنوک دودمان سنیدیر، سنین
سنه گوز تیکمیشدیر ایندی وطنین
ظلمته اوغرامیش بو پوز غون دیار
بابکلردن قالمیش سنه یادىگار.
دوگوش مئیدانیدیر، ایندیلیک وطن
سنده او مئیدانین بىر عسگریسن
قاچما بو دعوادان، قاچما بو دوودان
قاچما سنگریندن، قاچما بولوودان.
ووروش اوز خلقینله سنده یان - یانا
قیر، تۆك دوشمانلاری مرد - مردانا
قوو اوز وطنیندن اشغالچیلاری

هر استعمارچيني، هر ظلمكاري،
قورخما، دوگوشلرده آخسادا قانون
ياخود دوداغيندان چيخسادا جانين
دايان قوي دوشمنلر تار و مار اولسون
سنين ده وطنين بختيار اولسون
دوغسون قيزيل گونش، آچيلسين سحر
سنينده ائللرين اولسون بختور
گول آچسين دوزلرده سونبول - شلاله
قوروسون تيكانلار، گؤيرسين لاله.
بوتون كهنه دونيا اود توتسون يانسين
آزادليق بايراغي شن دالغالانسين.

قوجامان تبريزي بوروموش دومان
يوزمينلر اينساني سارسيدير حيرمان.
بوتون دودكشلرده بوغولموش نفس
هئچ بير سيويستوودان چيخمايير بير سس
سوسوب چاليشقانليق، داياييب زحمت
بوتون هر طرفي بورويوب دهشت.
قارالديب گؤيلري ظلمون غباري
ياغيب يئر اوزونه فلاكت قاري
بوتون كارگر الي قوينوندا
معيشتين آغير يوكو بوينوندا
قاليب كوچملرده سفييل سرگردان
كسيب آمانيني ايشسيزليك، حيرمان
كندچي کروانلاري توتوموش يوللاري
گلير هر طرفدن اينسان قاتاري
يانبخليقا دوشموش يازيق اوبالي
چاريق - پتاوالي، بيررتيق چوخالي
بوتون وار - يوخونو دالينا آلميش
چيپلاق اوشاغلارين يانينا سالميش
سنل كييمي آخيشير شهره هر ياندان
آرا هشتريدن، آرا موغاندان.

هر قايدا بير جوت چيگني توربالي
گؤز ياشي آخيدير، ديله نير چورهك
سويوق آلازلايير لوت بدنلري
سوموك سيزيلدايير، قوشور كورهك.
گرمخنالاردا اولوم قوخويور
آجليق اينسانلارا كفن توخويور.

گئجهدير، هر يانا كؤچوب قار انليق
 بوتون طبيعتي دونداريب سويوق
 كولك وييلدايير، بوران اووسهنيير
 سانكي، گويدن يئرە كافور الهنيير.
 بير مزار كيبيدير بوتون كاينات
 طبيعت بورونوب قاردان آغ حيات
 يولون قيراغيندا چكيبيدير قاتار
 بير سيرا كلهمه - كؤتور داخمالار
 هانسييندان ايسه سولغون بير ايشيق
 بويلانيير انشيگه توسلو قاريشيق.
 (آغير آديم لارلا ياريرام قاري
 ايرليلهبييرم، داخمايا ساري)
 ايشيغين قارشيسي كسيلىر بير آن
 چيخير ايچريدن مفلوك بير اينسان
 قانشاردا داينير جانسيير هنيكلي
 قارشىما اوزانيير دامارلي الي:
 - رحم انت، منه آغا! ياماندير حاليم
 بير هفتهدن چوخدور آجدير عيالىم
 (دئيهن بير قوجادير، آخيدير ياشين
 شرميندن يوخاري قالديرمير باشين)
 هارادانسا گلير سيزيلتي سسي
 بير بيغين اينسانين حزين نالهسي
 گئجهنين باغريني يارير نالهلهر
 قونور خاطيريمه آغير بير كدر.
 ايچهريم آليشير، باغريم اودلانيير
 روحوم شعله چكير، اورمگيم يانيير.
 باخديقجا بو محروم، سفيل اينسانا
 ايچيمده نفرتدن قوپور فيرتانا.
 نفرت تانريلارين پوچ روياسينا
 بو كور قورولوشون شوم دونياسينا
 دوشونورم، كيبيدير بو دوشگون سفيل
 قوجا اكينچيدير، ديلنچي دگيل.

هله اللريندن گئتمهيمش اونون
 اوراغين، شهنين ايلليك قاباري
 هئچ زامان يوخودا گورمهيمش اونو
 سحر گونشئين ايلك شعالاري

دوشونورم كيبيدير بو محكوم اينسان
 اودور روزو وئرن، او دور يارادان

«منه رحم ائلهين»، دئيه او ديللر
سووالا آچيلان بو قابار اللر
سويوقدان تيتزمين او معصوم اوشاق
بينوشميه دؤنموش او لاله ياناق
او، سعادتلي بير رحمت الدير
وطن غنچه سيدير، وطن گولودور.
اونوندور بو عالم، اونوندور جهان
اونون امگيله ياشاير اينسان
باغريما باسیرام دوشگون قوجاني
اوپورم الينين قابارلاريني
حورمتله اليني اليمه آليب
محبت قولومو بوينونا ساليب
- دئميه احسان ائله، رحم ائله منه
من كي وارليغي بورجلويام سنه.
سنيندير حياتيم، يئديگيم چورهك
سنيمدير كوكسومده چيرپينان اورهك
سنيندير ايليگيم، سنيندير قانيم
سنيندير وارليغي، سنيدير جانيم.
سنين زحمتيندير مني يارادان
سنين محنتيندير مني اويادان.
بو، گونشدن آيدين بير حقيقتدير
اينسانين وارليغي سنه منتدير.
او، قابار اللر كي، قاپ - قارا يانميش
او بورغون گؤزلر كي، غمدن اوسانميش
او، قارا قويلانان دونموش آياقلار
كؤمور تك قارالان يانميش دوداقلار
بوتون كچيرديگين او قارا گونلر
اورهگيني سيخان آغير دوگونلر
دميرچي خانادا دؤگدوگون دمير
بوتون مشقتله سوردوگون عؤمور
ايسنيسي جيسميني يانديران گونش
شوملاديغين يئرلر، درديگين كولش
ايشيغيندا بوغدا سووردوگون آي
عؤمرونو چورودن ياز، پاييز، قيش، ياي
قولونا باغلانان ايلرين يئري
تورپاغا توكدوگون آلنين تري
اوزهرينده كلهك قوردوگون داغلار
اكيب بنجرديگين صفالي باغلار
هاميسي - هاميسي شاهيددير كي، من
سنه منتدارام دوغولان گوندن.

بوتك من دگيلم، دونيا بيلير كي
سن بشريته روزي وئرنسن
اينان كي، حياتين اوجاغي سؤنور
اگر سن اكمهسن، سن ايشلهمهسن.

قوجا ساكيت - ساكيت باخير اوزومه
سونرادا چاتيلير آغارميش قاشي
نهلر دوشونورسه سؤزلر يمدن او
معنالي - معنالي بير غانير باشي.

- نه دئييرسن او غول، كسيلميش چارام
بير كره اوزولموش هر ياندان اليم
هاني امگيمين قدريني بيلن
دونيانين ظلموندن بوكولموش بئليم.

نهلر چكمه ميشدير بلالي باشيم
نه لر اوخوموشام، نه لر چالميشام
بودور حياتيمين سون سرانجامي
ديوارلار ديبينده مهلر قالميشام.

منه بو دورانين وفاسي بودور
بير عؤمور مشقت، عاقبت سؤوال
70 ايل چاليشماق، 70 ايل زحمت
آخيري سي اولموشدور بوينو ما وبال.

هانسي گون عؤمرو مده من شاد اولموشام
گونوم، بختيم كي مي، قارالميش هر آن
70 ايل چاليشديم، چوخ جفا چكديرم
بيرجه خوش ساعتدن تاپماديم نيشان.

- ياددان چيخارميشسان بس او بير ايلي؟
منله بير سنگرده ياتان زاماني؟
يوخسا اونودموشسان اوخوش گونلري
اوخوشبخت حياتي، او شن دؤوراني؟

- اوخ، دئمه! تاريخين قارائليغيندا
او ايل بير آي ايدي، دوغودا باتدي
عؤمور چيچكلندي آنجاق بير باهار
لاكن، گوللريني ياناغين ساراتدي.

قرنلر ظلمتدن، دومانداڭ سونرا
بیر گونش دوغدو، بیر ایل یاز اولدو
لاکن، اویگانهشن باهاریندا
بیر قیزیل گول قدر عؤمرو آز اولدو

خلق حکومتینین شن دؤورانیندا
آنجاڭ بیز آنلادیق عؤمرون لذتین
دئدیڭ: آخشامیمیز سحره دؤندو
الیندن قورتاردیق ظلمون، ذلتین

دئمه غصبکارین قارا کینهسی
اوحیاتی بیزه قویماياجاقمیش
دئمه اددیگیمیز اومید زمیسن
قولدورلار اود ووروب یانددیر اجاقمیش.

رضاخان اوغلونون زیانکار الی
اوحیاتی بیزه قالا قویمادی
او قودوز، میلیونلار ایران خلقینین
قانونی بوسبوتون سوردو، دویمادی.

- یوخ آتا، داریخما، بو قارا دؤوران
بو توستو، بو دومان، بو قار، بو بوران
چوخ چکمز، ایشیق بیر باهارا دؤنر
یننهده حیاتین گلشنی گولر.

یاتار قارلی قیشین سوبوق بئلری
آچار شن باهارین قیزیل گوللری
بیزیمدیر گلهجک، بؤیوک گلهجک
تاریخ جالدلارا باش اگمییهجک

بئش میلیون زحمتکش محروم اینسانا
دئمک «نجات تاپمیش» آذربایجانا
رضاخان اوغلونون ظولوم تحفهسی
فلاکت تحفهسی، اولوم تحفهسی

وطني بوروب قانلی بیر دهشت
سارسیدیر خلقیمي آجلیق، فلاکت
کسیر نفسلری سونگو، زندان دار
تیکیلیب دوداقلار، باغلانیب قوللار.

لاكن، تاريخ بويو بو بۇيوك ديار
تسليم اولماميشدير و اولماياجاق.
دوغما تورپاغيمدا قودوز دوشمانا
اگر يئر وارديرسا، مزار اولاجاق.

دۇنمز ايگيتلرين هر شرايطده
مبارزەسپنين ادامەسى وار.
شانلى فرقه‌مىزين سوسدورولمايان
قورتولوش نغمەسى، ايلهام سسى وار.

قانلى دوداقلاردا سۆزلر قانليدير
دىلكلردە قاندير، اوركلردە قان
جلو و گميريري قان آلماق ديبه
هر يئریندن دوران، هر باش قالدیران.

يوردوم، اودلار يوردو، آذربايجاندير
مردليگين آليتماز محكم قالاسي
يوردوم باش اگمه‌ميش اسكندرلره
گلهميشدير يئره ايگيت آرخاسي.

يوردوم، بابكلرين ياديگار يدير
هر تولكو بورادان باج آپارانماز
ائليمين غضبي طغيانا گلسه
اسلانلار اليندن جان قورتارانماز.

ظالم، ساغ باش گورا آپارا بيلمز
اوغرو چيراغينين اولماز ايشيغي
اگري ايلان تنزراق گوشيه گلر
دوشماني بوغاجاق اؤز قارانليغي.

چكمەسى ماميزلي، اگري پاپاقلي
اوز - گۆزو پودرالي، چيگني ياراقلي
دانيشاندا مين جور عشوملر ساتان
هر اؤتن قادينى بير قاش - گۆز آتان
شاهليق قوشونون «دون كيشوتلاري»
تولك تولكولري، قوجا قوردلاري
باش آپارمياچاق آذر يوردوندان
ارنلر يوردوندان، ارلر يوردوندان.

گوناھسىز تۈكۈلن ناھاق قانلار
ھەر داملاسىندان بىر بابك قالخاجاق
طوفانلار قوپاجاق ائل غضبىندىن
دوشمانىن گۈزۈنە شىمشك چاخاجاق.

قانا باتمىش ظالم اللرە قارشى
قالخاجاق ائلارنى انتقام الى
سون ظفر شېھەسىز كۈتلەلر يىندىر
غالب گلەجك دىر خلقىن املى.

گۈجە ھەر نە قدر اوزون اولسادا
سحر آچىلاچاق، گۈنش دوغاجاق
بو سۆز داھا بوگون افسانە دگىل
«ايشىق قارائلىغى بىر گۈن بوغاجاق»

دارادىقجا گۈنش سارى تىللارنى
گۈندەجك سەندىن باشىنىن قارى
كل چىچكلر اوستە اينجى سېھجك
دومانلى داغلارنى بوز بولوتلارنى.

يۈننە يوردوموزا باھار گلەجك
سولغون گۈللر يىمىز يۈننە گۈلەجك
تارىخ جالدىلار باش اگمىھجك
يىزىمدىر گلەجك، بۈيۈك گلەجك.

* * * * *

شئەر - گۈزىلر

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

يۈننە كمان كىمى چكىب قاشلارنى،
قولدور باخىشلارنى واي منى گۈزىلر.
داغىدىب گۈنلۈمون باغچاسىن، بارىن،
ياخىب ياندىر ماغا خرمىنى گۈزىلر.

اليندىن كىم قاچدى جانىن قورتاردى،

صنعان دينين آتدي، دونوز اوتاردي،
هر زامان يئني بير فتنه قوپاردي،
او گورجي باخيشلار، ارمني گوزلر.

سوزگون باخيشيندان اوركلر شان - شان،
هر ياندا مين يانان، مين - مين آليشان،
داغديب تئلرين انديب پريشان،
قلب ائوين ييخماغا شانيني گوزلر.

حسرتي لالهين باغرين داغلاييب،
شوقوندا گول گولوب، بولود آغلاييب،
يغيب داليسيندا دسته باغلاييب،
سونبولي، نرگيزي، سوسني گوزلر.

زلفري قاب - قارا، اوزو آي پارا،
ناز - غمزسيندن اورمكلر يارا،
قدرتدن چكيليب قاشلارا قارا،
ئيلهير - ئيلهير سورممني گوزلر.

باخيشي، گولوشو، حيلهسي، فندي،
قاتيب - قاتيشديريپ پوستهني - فندي،
بيلميرم ايلك ازل كيمن اويرندي،
چمخي، عشوهني، غمزمني گوزلر.

سوردوم، شرمندير، بو، يا نخوتدن،
باشيني قوزاييب باخماز ادا.
دنديلر، اوزو ايله دگيل، خلقتدن
شيوادان آليپ بو شيوهني گوزلر.

عشقي، اورهگيمده تالان قوپاردي،
صبر و قراريمي چاپدي - آپاردي،
وورغون اولسايدني نهيه يازاردي
سهند بو قوشماني، نغمهني، گوزلر.

* * * * *

شعر - قارا يازى شاعر

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

پرستاريم،
شفقت باجيم،
بري گل گيل.
من خسته خانایا گیر رکن،
اوزادیلیر رکن تخت اوسته،
سنه دئدیله: بو خسته،
عصریمیزین بویوک شاعیرلریندن بیر دیدیر
بئله دگیل؟

اگنیدهکی آغ خالات تک
تمیز اولان او مهربان اوره گینله
سن دینلهدین بو تانیتمانی
چونکو، سوزلرینه مطلق اینام بسله دیگین
اؤزونه درین حورمت قویدوغون
ان بویوک حکیم ایدي
بو سوزون سؤیلهیهنی.
سن بو سؤزه اینانیدین مهربان قیز.
خسته یی محبتله، حرمت ایله قورودون.
یادگار ساخلاماچین،
بیر شعر ده اوندان دیله دین.
اؤلومون فیرتانالی دنیزینده بو غولانلار،
اومید مایاغي کیمی گؤرونن اولدوز،
منه قولاق آس،
گل، ایندی سنله،
بۇ «بویوک» شاعیردن دانیشاق:
او، سنین
پاک محبتلرینی ایتیرمیه جک.
سنه اوره گیندن جوشان بیر شعر ده یادگار وئرمجک.
سن اونون وئردیگی شعری
امتنانلا آلا جاقسان،
افتخار و هیجانلا بیر چوخلارینا دا اوخویا جاقسان.

طیفیل قیز!
کیمسه سنین بو «بویوک» شاعیری یی

تانيمايا جاق!
ياز ديقلاريني دا نه سن، نه ده اوز گه لري
اوخومايا جاق!
سنه اونون آديني،
باشقا ادامدان داها ائشيتديگيني
سؤيلهيه جك كيمسه نه
بو ايسه سنه،
بیر سر، بیر معما اولاجاق، شيهه سيز:
«- آخي بونو منه دانیشان حكيم،
يالان دانیشان آدام دگيل، هرگز!»

بیر داها قولا غيوي منه كتير،
سني راحتلاييم زاوللي قيزيم!
سنين او اينانديغين حكيم،
يالانچي دگيلدير، هرگز!
بو «قارا يازي» شاعيرين آجاق،
آدي دا، اوزو ده،
شعري ده، سوزو ده.
دانيشديغي ديلينه گوره،
ياساقدير، ياساق!

* * * * *

شعر - بیر هامی، هامی بیر

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

بيري ياريا بولدوم
ياريني دا ياريا
يئنه، يئنه،
يئنه ده ...

* * *

ياريلاردان هر ياري
حسابسيز ياريلارين
بيري و بوتونو ايدي!

* * *

بیرین اۆزۈ، ھامی ایدی

و ھامی،

حدسیز - حسابسیز بیرلر

تھران -

* * * * *

شئعر - اووچو جئیران

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

اووچو باخیشلارین ایلدیریم کیمی،
شاخدیقجا جانلاری کوله دۇندەریر.
کیمسهنی اۇلدورسه، یاحسادا کیمی،
منه حیات وئریر، امید گۇستریر.

کۇنول قوشلارینا ساللانیب باخماز،
اسلان شکارینا چیخیب بو جئیران.
طرلاندا اوخوندان جان قورتارانماز،
یاپووا، اوخووا، اۇزووه قوربان.

اوخووا گلندن زاواللی سینه،
اورک قان ایچینده ال - آیاق چالیر.
او، ظالم گۇزلردن یالواریم کیمه،
یولسوز نه دیل قانیر، نه تانری تانیر.

عشقینله کوکلنن بو شاعیر کۇنلوم،
بیر سازا دۇنوبدور، مضرابی سنسن.
چال گولوم، چال گولوم الیوه دۇنوم،
قویما، بو سحرکار ساز، دوشه سسندن.

شعریمین پریمی، شعریمین قیزی،
گنتمه نظریمدن، گنتمه اؤنومدن.
قارنلیق گنجهمین سنسن اولدوزو،
بختیمین اولدوزو باتار، سن گنتسن.

شیشمك باخیشلارین شاختیر اوستومه،
شاخدیر، قوي اود آلسین بو سؤنوک اوجاق،
منی یانددیرماقدان قورخما، چکینمه،
من یانسام، یوردوموز ایشیقلا ناجاق.

سهند سینه سیدیر، دلی جیرانیم،
ایچریسین اودلا، ائشیگین اودلا.
قوي عشق آتشینده آلیشیم، یانیم،
اوجاغین حورمتی اودلادیر، اودلا!

تهران فروردین 1351

* * * * *

آیدینلیق عاشقییم

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

«پوچلوق» سفسطه سینه،
کؤنلوم اینانماییبیدی،
ازلدن، لاپ ازلدن.
بو قورقونو، دونیانی،
هدر شئی سانماییبیدی،
نه بوگون، نه ده دونن.

بو نجه پوچلوقدور کی،
وارلیق، طبیعت کیمی،
چیخیشی، جلوه سی وار.
بو، نه هدرلیکدیر کی،
سئوگی، محبت کیمی،
قوش قونماز زیروه سی وار.

ابدیت سویونو،
نئچون «اسکندر» کیمی،
ظلمتلردن آختاراق.
حقیقتین پریسی،
بیر گون دوغسادا یقین،

آيدىنلىقدان دو غاج.

او دوركي، دوغان گوندن،
آيدىنلىق آختارمىشام.
قار انلىقدان قاچمىشام.
بىر قىغىلجىم اولوبان
كۆز مەرىب ايشارمىشام،
آچمىشام. انگينه يول

شعر - قالا انشىگى

□ بولوت قاراچورلو (سهند)
□ ۲۹ اسفند ۱۳۸۲

قالا انشىگى*

دولاييدان زىنەلەنىپ،
سوزوب آخان سىزقى سولار،
گۆز ياشى تىك كرانلار،
ياناغىنا شورولدايىر.

قولايما پىچىلدايان
حزىن - حزين مىزىلتىلار
اوغلو اوغلو اولموش آنالار
نالەسى تىك سىزىلدايىر.

اگرى - بوروق دولانان آرخ
دوگون - دوگون ايپە بنزەر
قبرىستانىن بىلەن بوغوب
قىورىم - قىورىم غلطان آخىر.

ياري اوچوق قىبرىلردن
دېشەرە چىخان آغ كللەر
تورپاقلې گۆز يىرىلردن،
هوروت - هوروت چايا باخىر.

تىكانلار، گۆي كوللار

آغ چىچكلى اوزرلىكلر
زىمى كىمى اۋسەلەنەر
يازىنلارنى اسدىگىچن

باش چارتلادىر گۈلەش لردن
گردابلاردان قالخان ايىلر
سومسوك ايتلر خالسىز - خالسىز
سوموك گزىر كوللوك لردن.

داشقىن آر خىن سوددىنلى**،
قىندىر غالى قوجاغىندا
بوز تىپەجىك دونبالىيان
چىچكلى كور گۈزتك دورور

سارى صابىن تورپاقلارى
سئل كىچرىن دوداغىندا
قوروشقامىش يارالارتك
اوركلرى قارىشىدىر.

پالتار يويان قىز - گلنلر،
چاي اشاغى، توققاج الدە،
دىزە قدر چىرمالايىب
قارا يول - يول شالوار لارى.

فىندىقچالى آياقلارى
مرمر كىمى سو ايچىندە
چوغان سىپىب تاپدايىر لار
داشلار اوستە پالتار لارى.

توستولەيىر داش اوجاقلار
بوغ يوكسەلىر قازانلاردان
خىردا - خىردا لوت اوشاقلار
سپەلەشىب مزارلىغا.

آياقلارىن يارا - يارا
آجى دىشلى چاقىر تىكان
كول - كوس يىغىب توپلايىر لار
قازان آلتدا ياندىرماغا.

اونلار منە تانىشىدىلار

«كوفته خديش»، «حسن بالا»
«دلي زينال»، «خاللي زيور»
«قارا زهرا»، «چويور اختر».

او دور اوردا دمير طشتده
پالتار يويور «ملك خالا»
برج ديبيندن تيكان - ييغير
«احمد» ايلن «گوده قنبر»

بورا بيزيم محللهدير
من بورادا بوي آتميشام
اونلار منيم يولداشيمدير
بو يئرلر سه اويناغيميز.

اوشاقليرين پردي سيني
من بونلارلا قارالتميشام
بو يئر اولوب اولوروموز
هم باغچاميز، هم باغيميز.

من بو يئرده گونلريمين
ايلك باهارين اوتوزموشام
مين بير حسرت توزو قونوب
اورهگيمين آيناسينا

چاتلاتديغيم ساپانلارين
آيناسينا اوتورموشام
توللانميشام طالعيمين
فيرتانالي درياسينا.

دير يليگين ياشايشين
فلاكتين، مشقتين
بو يئرلرده داديبان من
آجي سيني، تمسينميشم.

ساده، يوخسول اينسانلارين
صداقتين، محبتين،
بو يئرلرده من دويوبان
آلويلا ايسينميشم.

محروم اينسان طالعينين

لوحلرين، غم دفترين
من بورادا وراق - وراق
آچيب - باخيب اوخوموشام.

شعريمين، آماليمين
خالچاسينين ايلمكلرين،
ناخيشلارين اورنگلرله
بوياميشام، توخوموشام.

اوزون گونلر بورادابيز
اوجيك تيكيب، باغ اكيشيك
بيان اولوب، تيكان اولوب
باغچاميزين آغاجلاري.

ساعتلرله چاليشميشيق
جان آتميشيق، تر توكموشوك
گول دوزهلديب توپلاميشيق
باشسيز آخان نيل سولاري.

چايا قالخان دولايييا
قايرميشيق پللهكانلار.
آغير - آغير داشلار ايلن
دوزهلميشيك آتلاماجلار.

فيرلانيبيدير سحر - آخشام
قوردوغوموز دگيرمانلار
اليميزله اكيلىبيدير
ساحل بويو بو آغاجلار.

باخ! او، «بولوت» بولاغيدير،
من فازميشام او بولاغي
باخسان اگر دوم دورو دور
نووچاسيندان آخان سولار.

بوردا هر يان سو اولسادا
گون اورتانين شاخلوو چاغي
ايچمك اوچون سو تاپيلماس
اوركلردن آلوو قالخار.

سحر - آخشام، گون آراسي

دېيىن كسەر آرواد - اوشاق
الي دوللو كوزكچەلى،
دۈۈرە قورار، نوبە تۇتار.

احسانىمى چوخدا بىلە
مفتە بىلمە، ھەر كس آنجاق
نۇچە ساعات عۇمرون وئىر
نۇچە ايچىم سودولدىرار.

مەرتدە سۆزۈمە قاتىق
قاب - قاشىغى مژمىدە.
«خانىم خالا» دالان آلتدا،
اوتوروبدور گۈزۈ يولدا.

بالام حسين! اختر گندىب
دوغرامايا سو گنيرە،
ايندى «سادات» ايشدن گلر
قاچ گۈر باجين قالدې ھاردا.

«ساداتقې» ائوھ گيرير
الدە موشار، يورقون - آرقين
موشاريني سۈيكەيمەرك
كوشانانين بوجاغينا.

چۈكۈر كەنە پالاز اوستە
اوزاديري آياقلارين
آلنيداكى قيريشلاردان
تر سوزولور ياناغينا:

- دىلىم چىخىر سوسوزومدان
آي قىز! بير آز سو وئرمە
(خانىم اوزون دىرناخلايىر):
- كول باشىما! قىز گلەدى.

آياق يالين ائودن چىخىر
قىزا قارشى يازىق نە
لاكن قىزا نۇبت يوخدو
بولاغ باشى ولولەدى.

یوزہ یاخین آرواد - اوشاق
اضطرابدا اوزہ - اوزہ
دوزولوبلر اوتوروبلار
گوز تیکیلر چشمه جیگه

اوزلرینده تلمه نین
انتظارین چیزگیلری
اورکلری سویا دؤنور
نووچاقیدان سو گلدیگه.

بیغیناغین آراسیندا
یاشیل گوزلو چشمه جیگین
قیتمیر سویو گوز یاشی تک
نووچاقیدان سوزوب آخیر.

آخیشینا یوز بوقدر
گوز باخسادا غمگین - غمگین
کوزکچهنین دیبلرینن
هله جانسیز بیر سس قالخیر.

تهران 1346

*

قالا انشیگی (Qala Eşiyi):
مراغا(مراغه) شهرینین اسکی محلهلریندندير.
**

سوددین(سوتلگن - سوتلوکن)
(sütlükən)
بیتکی آدی

* * * * *

شئەر - دوشونمك

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

دوشونورم،
دوشوننميرم.
سانكي ايستهيرم دوشونم،
دوشوننميرم.
دويغولاريم قول - بوداقدير.

دوشوننميرم.
بيليرسن نيه؟
دوشونمك ياساقدير.

نه انديم،
هارا گنديم؟
يئر اوزو بوزدو، قاردي.
دورت چئورم ديواردي.
ديوارلار قاف داغي
باييردا كۆپك وار
گۆزلري قان چاناغي.

قاپيلار قاپانيب،
خندقه سو باغلانيب،
هاري، هاري،
نه اولدوز وار، نه آي،
تك، تك.
نه يار - يولداش قاليب،
نه كۆمك.
يئر - گۆي باش آتيب، ياتيپ،
اياقلارا قارغي باتيب.

سحرين آغ چادري
پولوكلويه دوغرانيب،
قارا نفته بولانيب،
قالاق - قالاق قالانيب

واي، ايندي چاخماق چاخاقلار،

اود ووروب، مني ياخاقلار.
قوي بيدير - بيدير بيدارر انيم،
قوي قنار هيه آسلا نيم،
قوي شيشه تاخيليم،
قوي يانيم - ياخيليم.

اودولامدان آلو قالخا،
گورنلر گوره، باخا،
گذرانيمي ائشیده لر
ائشیدیب دوشونه لر:
«انسان ياخير لار»
غافیلدان بیر سس باغیریر،
دییهن مني چاغیریر:
- هئي
اي بابا اي
نه قویوب، نه آختاریر سان،
تيكانلیق سواریر سان،
«دوشون» گور نه واختریر؟!!

غافیلدان داها بیر سس باغیریر
مني یوخ، سسي چاغیریر:
- هئي نه دئدین؟!
نه سؤیله دین؟!
«دوشونمک»؟! یوخ - یوخ!

باش آپارما چوخ!
ياساقدیر - ياساقدیر.

تهران 24 بهمن 1338

* * * * *

شعر - بوز چىچىگى

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

گلدې چىپىش كىمى شىن، شىيطان، ورھوو
نازلانا-نازلانا اوزومە باخدى.
الده نىچە پىتا بوز چىچىگى، او-
گوللرى ھوسلن گولدا نا تاخدى.

«بونلارى يادگار ساخلارسان مندىن»
دېيە-گۆيرچىن تىك پىرلادى، گىتدى.
غمزەسى اوخ كىمى دىگدى سىنمىدىن،
اوو ايكن اووچوسون اوولادى، گىتدى.

گولدا ندا پىتالار قالدى بىر زامان
گوللرى قورودو، تۆكۈلدۈ بىر-بىر
منىمىسە ايچىمى دوغرا دى ھىجران:
«بونازىن، ادانىن مەناسى نەدىر؟»

او، سىللر اوزوندى اوزن بىر گولون،
پىتاسىندا آچان گولە اوخشاردى.
ھەر آن بو دىشتلى طالەين، يولون،
لوھمە دالغالارى باغرىن اوغاردى.

ياردا-ياراشىقدا پىرلر كىمىن،
پىشەسى ياراماز دىولرە خىدمەت
قوينو بختەورلىك اوچاغى لايكن
نصىبى قارا گون، قىسمىتى خىسرت.

او، سىرت قايلالارىن قوزو جىراني،
قورشونلو، پىچاقلى شەردە دوستاق.
بىر قارىن مىتلى چۆرك قىربانى،
ھەر گىجە بىر قوردون ائويندە قوناق.

عشقە، مىحبەتە سوسوز اورەگى،
گاھ ايكىيە باغلى گاھ، اوچە باغلى،
امىدى، آرزىسى، عشقى، دىلگى،
بىلمىز نەيە باغلى، لاپ ھىچە باغلى.

مەنى بىر دىققەتلىك ئاتىرىدى،
گەندە گۈل نىيە ئىردى يادگار؟
بىلمىردى، بىلمىردى، بىلمىردى مگر
گۈل نە قىر عمر ئىر، نە قىر ياشار؟!

اونا سۇيلىمەدە، دىمەدە نەدىن
دىرلن چىچكىن يادگار اولماز.
يوزدە گۈزەلەس، يوزدە سو ئىرسن،
كۈكۈندىن آيرىلان سارالار، قالماز.

نە بىلىم، بىلمە، او، آج مارالين
گەمانى بو گۈلە گىلر مىش تىجە.
بىردە يارىمازا نە يارىجى-يارىن
صاباحى او ئىجە دوشونىسون، ئىجە؟

صاباحسىز گىچرىكن گۈنو ھىشە،
كىرلر عمرلىك، شادلىقلار بىر آن
صاباحدان نە اوموب-كۈسەجكىر، نە
سحرى سىخىنتى، آخسامى حرمان.

شەلىكلر، شادلىقلار، دىيىش-گۈلۈشلر،
اونا بىر اۋترى سازاق كىمى ايدى.
يىخىق اورەگىندە، سۈگى، سۈيىشلر،
آنچاق بىر گىجەلىك قوناق كىمى ايدى.

بىر زامان دالىنجا دولاندىم خستە،
يىرە-گۈيە زىجىر سالىم، تاپمادىم.
آختاردىم، قويمادىم داشى داش اوستە،
ھر ياندان سوراغىن آلىم، تاپمادىم.

گۈن كىچدى، آي كىچدى، ايلدە قورتاردى،
غەمىنى كۈنلۈمدىن آتا بىلمەدەم.
مىنەدە سارامى سىللر آپاردى،
ندىنە اليندىن توتا بىلمەدەم.

اۋزو ايتىدى باتىدى، دوماندا، چىندە،
گۈلدە قورودو، تۈكۈلدۈ-اولسون،
غەمىنى يادگار ساخلام مەندە،
غم كى، چىچك دگىل سارالسىن-سولسون.

اونودان دگيلم دردين، نيسگيلين،
سهند طاقتي وار منده ده قاللام.
شرينين اوزوتك غمي ده شيرين
گنديسه مهريمي غمينه ساللام.

دونن قار ياغيردي، باخديم، باغچا، باغ
سون يار ياقلاريني دا توكوب ساچميشدي.
يالنجيق پيتالار اسيردي زاغ-زاغ،
لاكن، بوز چيچگي چيچگ آچميشدي.

ببر آندا ائله بيل عالم دگيشدي،
دومانلار دانيشدي، سس گلدي چندن.
ايچيمه سسلردن ولوله دوشدو،
«بونلاري يادگار ساخلارسان مندن»

يئنه يوماقلانان آرزيم، ديله گيم،
آچيلدي حسرت، غمه دولاشدي.
سازكيمي چاليندي يانان اورمگيم،
الهاميم فيشقيردي، نغمه لر داشدي.

بوز چيچگي منيم سئوگي چيچگيم،
آلقيش بو دوزومه، ايلقارا آلقيش.
شاختايا، بورانا كيم دوزر ميش، كيم؟
سندە گور نه درين معنا وارايميش!

قيزين اورمگيمين اودونا، قيزين،
سن منيم عشقيمين سون باهاريسان.
او گناهسيز قيزين، پناهسيز قيوين،
خراندا گول آچان يادگاريسان.

سني اورمگيمه اكيرم باري،
كوكسومده گوك ساليب بوداق آتاسان.
ياغديقجا باشيما زمانه قاري،
هي چيچك آچاسان، چيچك آچاسان.

شئعر - آخىر سوژە

۲۹ اسفند ۱۳۸۲

(جان اشتايين بك'ە)

حييفسىلەنيرم، او گونلر يمه،
خير سيز بير نامرده آلدانماغيما
او، اينسان آديني او غورليانين
تزویر کارليغيما توولانماغيما.

آز دگيل، 20 ايل، من بو نامردي،
بير اينسان تانييب، تانيتدير ميشام.
بير چوخ اوزومدن ده ساده لرينه،
بوتون ياز ديقلارين اوخوتدور موشام.

سن دنمه، دئينلر دئديگي کيمي،
بويوك محك ايميش اينسانا زامان.
شله نه قدر ده قابا اولسا يمش،
آخيري سي كنجر ميش ايپ دوواناقدان.

دونيانين غريبه اويونلاري وار
اينسان دا بو قدر تنز آلدانار ميش؟
بو آلدانماق دگيل، ساتيلقانليقدير،
اشتايين بكي ده آماق اولار ميش؟

بازار چوخ قيز غيندير يئني دونيادا،
وجدان دا بير ماتاح کيمي ساتيلير.
بير اووج دولارا، بير اووج پولا،
شرفين، ناموسون داشي آتيلير.

«غضب سالخيملارين» يارادان اللر،
غضب اوردوسونا توپدا آتار ميش.
فاشيزم عليهينه يازان قلملر
الهنيب-دولانيب فاشيست اولار ميش.

بوگون ويتناما سوخولانلارين،
فاشيست اوردوسيله فرقي هاردادير؟

اودا اينسان قاني ايچيردي، بو دا
باخسان همان آشدير، همان كاسادير.

بو قودوز لوقلارا قارشى دونيادا،
اعتراض سسلري گۆيه گئدركن
«سارت» لار، «راسل» لار محكمه قوروب
اينسان جلادلارين محكوم اندركن،

ماسقالي بر يانكي، آخماق بير كابوي،
وار-يوخون اوتوز، وجدانين ساتير.
مظلوم و مبارز بير خلقه قارشى
شرفين گلوله ائيلهير، اتير.

ويتنامدا چوخ توپلار اتيلير هر گون
سنده آت توپونو، گلسين، «قهرمان»
بلي، ذاتي قيريق بير «ضيااليا»
شرفلي ياشاماق دگيلدير آسان.

اينديه قدر هنج فيكيرلشميسن،
ويتنامدا نه گزيب، نه آختايردين؟
ماشاني چكركن هنج بير دوشوندون
كيملرين اوستونه آتش آچيردين؟

قلم-توپ، اريميش قورشون مركب،
كاغاز بير حق سنور اينسان سينهسي.
ياز، «بؤيوك محرر» اسيرگمه، ياز:
جان اشتايين بكين آخر سوژهسي.

ياز، قوي شيطانلارين بارگاهيندا
كئچميشينين اوستون اورتسون بولكه
ياز، قوي باش اگديگين يئني تانريلار
«اسكي گناهيندان» گوز اورتسون، بلكه!

ويتنامدا چوخ توپلار اتيلير هر گون
سنده آت توپونو، گلسين، «قهرمان»
بلي، ذاتي قيريق بير «ضيااليا»
شرفلي ياشاماق دگيلدير آسان.

آت گلسين، توپوندان چيخان گوشلر،
تكجه ويتنامليني قيريب اولدور مور.

حياتين ماراقلې سيناقلاري وار،
اونلارلا «اشتايين بك» لرده اولور.

باخما، هله نفس چكيرسن ساتقين
اولوم، تكجه دگيل، نفس چكمهك
چوخلار نفس چكمير، ياشايير، اما،
چوخلار نفس چكير، اولودور-دئمك.

آبان - 1346

* * * * *

من تبريز'دن گلميشهم

بيلميرهم آغلاييم، بيلميرهم گولوم،
بيلميرهم آچيليب، يا سولوب گولوم!
دانيشماغا توتمور آغزيمدا ديليم،
آخي دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

مندن سوروشماييين تويدان، بايرامدان،
نغمه، ماھني دان، باده، جامدان،
اوغول- او شاغيمدان، بالا - بولامدان،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

سؤز آچماييين منه يازدان، باھاردان،
يا ايستي اورھ كلي، ايستكلي ياردان
سورماييين او عزيز آنا ديياردان،
آمان، دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

سورماييين، سورماييين ياشيل داغلاردان،
شاختا قارسيلايان بارلي باغلاردان،
يا دا، باغريمداعي چارپاز داغلاردان،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

عاريفلر درديمي آنلايار - قانار،
آليشانلار آلويلانار، اودلانار،
بعضيلر سؤزومو افسانه سانار،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

يارادان ديل وئريب اينسان دانيشا،

ال - قول وئريب حيات اوچون ووروشا،
اوره ك وئريب سئوه، كوسه، باريشا،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

گوناهيم: ثروتيتم، دوشونجهم، ديليم،
ال - قولوم زنجيرده، يورد، ديليم - ديليم،
اوره بيم شان - شاندير، باغليدير ديليم،
آمان، دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

شاعيرين سيلاحي كلمهدير، سؤزدور،
ياخان شاپالاقدير، ياخيلاڭ اوزدور،
گۆيه رن ياناقدير، قيزاران گۆزدور،
آمان، دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

قلم سونگو ايله قارشى دورا؟...هئي...
كاغاذ قالخان اول، جان قورويا؟...هئي...
ناحاق قان قورويا، قورومايا؟...هئي...
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

سؤز دوستلارينا من دايانانميرام،
بوش بوغاز سؤزونه اينانانميرام،
جان قويماقلا، سؤزو، بير سانانميرام،
چونكو دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

باده مجلسينده، ايستي اوتاقد،
اويونمك ده اولار، بلكه جوشماق دا،
ايش مرره باشينا يئتيشهڭ واخدا،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

لالهڭين توتولدو باغري قارالدي؟
بولبولون نه اولدو رنگي سارالدي؟
قان قارداشلاريم بس هايندا قالدي؟
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

طالعيم بلليدير دوستا، دوشمانا،
دئميرهم او باشي دومانلي آنا،
لالهيه بورونوب يا باتيب قانا،
آنچاق دوستلار من تبريز'دن گلميشهم!

ساوالان اوره كلي تبريز آناسي،

اللري اوستونده قاليب بالاسي،
تويو چاليناركن باشلايب ياسي،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

ديرناقلائيپ گلينلرين ياناغي،
گردكلر اولوبدور «قاسيم» اوتاغي،
قيرمیزی گئيينيب عئينالي داغي،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

دومان چولقايبدير داغلاري، دوزو،
شهرين آغزیندا قالیبدير سوزو،
آنجا، سحر - آخشام قیزاریر گوزو،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

دؤنوم - دؤنگهlerde قوردلار اولاشیر،
سومسوک - سومسوک گزیر، گاه قودوز لاشیر،
بعضن ده دیشلری قانا بولاشیر،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

درين دنیز کیمی ساکیتدير شهر،
سس سیز بیرقالانیر قالین لپهler،
بو سوکوتدا نهler گیزلنمیش، نهler?...
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

سهند'ین ایچینده کویسونور وولقان،
باشیندا گاه دومان، گاه داکی، توفان،
بویلانیر شهره باخیر نیگاران،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

وطن دمیردهدير، وطن داردادیر،
گوزلری یول چکیر، اینتیظار دادیر،
«شهریار» قارداشیم گۆره سن هاردادیر،
آمان دوستلار، من تبريز'دن گلميشهم!

تهران، اسفند 1356